

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

« ____ » _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок**

за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент

на тему: **«Джерела фінансування підприємств та оптимізація структури
капіталу»**

Виконавець:

Студентка 6 курсу факультету ФБС

Чудновець Світлана Олександрівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	6
1.1. Сутність капіталу підприємства та його роль в забезпеченні ефективної діяльності підприємства	6
1.2. Поняття, сутність та класифікація джерел фінансування підприємницької діяльності	13
1.3. Методичні підходи до управління капіталом підприємства та його структурою.....	19
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	27
2.1. Характеристика фінансово-економічного стану підприємства	27
2.2. Аналіз складу і структури джерел формування капіталу ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	34
2.3. Оцінка ефективності формування капіталу ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»	43
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	50
3.1. Оптимізація структури капіталу відповідно до потреб підприємства	50
3.2. Рекомендації щодо джерел фінансування підприємства	54
3.3. Розрахунок ефективності використання джерел фінансування капіталу підприємства за допомогою математичного моделювання.....	57
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Капітал є основою для створення, функціонування та розвитку будь-якого суб'єкта господарювання. Формування його раціональної та збалансованої структури є одним з найважливіших завдань підприємства та запорукою того, що підприємство зможе працювати та бути конкурентоспроможним на ринку.

Для того, щоб підприємство ефективно провадило свою діяльність, перш за все необхідно, аби був правильно та раціонально сформований капітал та визначено джерела фінансування. Адже саме від цих критеріїв буде залежати наявність у підприємства необхідних ресурсів на здійснення своєї основної діяльності та можливість інвестування додаткових ресурсів у майбутньому.

Від того, на скільки раціонально буде сформовано структуру капіталу, залежить фінансова стійкість суб'єкта господарювання, його рентабельність та загальний фінансовий стан. Саме тому вивчення та застосування різних підходів щодо управління капіталом та його структурою на кожному етапі діяльності підприємства є необхідним та важливим.

Аналіз даної проблеми висвітлений у роботах таких вітчизняних та зарубіжних авторів як Бланк І. А., Давидюк Т. В., Замула І. В., Макконел К., Стецюк П. А., Шумпетер Й. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних засад та розробка рекомендацій щодо управління джерелами фінансування підприємств та структурою капіталу.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно виконати такі **завдання:**

- 1) визначити сутність капіталу підприємства та його роль в забезпеченні ефективної діяльності підприємства;
- 2) розглянути поняття, сутність та класифікацію джерел фінансування підприємницької діяльності;

- 3) з'ясувати методичні підходи до управління капіталом підприємства та його структурою;
- 4) проаналізувати фінансово-економічний стан підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- 5) проаналізувати склад та структуру джерел формування капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- 6) провести оцінку ефективності фінансування капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- 7) оптимізувати структуру капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» відповідно до потреб підприємства;
- 8) надати рекомендації щодо джерел фінансування підприємства;
- 9) розрахувати ефективність використання джерел фінансування капіталу підприємства за допомогою математичного моделювання.

Об'єктом дослідження є процес управління капіталом підприємства та джерелами фінансування.

Предметом дослідження є методичні засади та науково-практичні рекомендації щодо системи управління джерелами фінансування та структурою капіталу підприємств.

Методи дослідження: метод порівняння, застосований у розділі 2 у п. 2 при порівнянні структур капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» за різні роки; метод аналізу, застосований у розділі 2 для аналізу джерел формування капіталу та його структури; графічний метод, застосований у 2 розділі для відображення статистичних даних; метод узагальнення та синтезу застосований у розділі 3 при формуванні проблем пов'язаних зі структурою капіталу підприємства та шляхів їх вирішення.

Інформаційною базою дослідження є наукові статті та монографії, пов'язані з теоретичними та методичними аспектами формування та функціонування капіталу підприємства, його структурою та джерелами фінансування, законодавчі акти України, фінансова звітність підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад», Інтернет-ресурси.

Тема дослідження апробована на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки» у тезах «Проблеми формування капіталу та управління ним» та на VIII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами» у тезах «Інвестування як один із варіантів фінансування підприємства».

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 69 ст. (без додатків), кількість таблиць – 16, кількість рисунків – 22, кількість використаних джерел – 42, кількість додатків – 3.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність капіталу підприємства та його роль в забезпеченні ефективної діяльності підприємства

Поняття «капітал» у економічній літературі є багатоаспектним та має досить багато визначень. Приклади визначень капіталу за окремими аспектами наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «капітал»

Аспект, відповідно до якого розглядається поняття	Визначення
Накопичена цінність	Капітал – накопичений запас економічних благ на певний момент часу
Виробничий ресурс	Капітал – ресурси, що спрямовані на виробництво
Інвестиційний ресурс	Капітал – це вкладення у певні об’єкти з метою отримання у майбутньому прибутків (доходів)
Джерело доходу	Капітал – це ресурси, які незалежно від їх спрямування (у фінансову сферу чи у реальну економіку), потенційно здатні приносити дохід їх власнику за умови ефективного їх використання
Часовий вибір	Капітал – ресурси що у будь-який момент свого функціонування: накопичення, інвестування або використання, потребують від власника рішення щодо співвідношення споживання благ в поточному і майбутньому періодах у відповідності до його економічних інтересів
Об’єкт купівлі-продажу	Капітал є основою формування ринку капіталу, який характеризується попитом, пропозицією, ціною та певними суб’єктами ринку
Об’єкт власності та розпорядження	Капітал представлений у різних формах власності: позиковий (залучений) та власний
Носій фактора ризику	Капітал є носієм ризику отримання або неотримання доходу, а також ризику відхилень фактичного доходу від очікуваного
Носій фактора ліквідності	Капітал є носієм фактора ліквідності через його здатність реалізовуватися за реальною ринковою вартістю

Джерело: складено автором на основі [18]

Загалом капітал на підприємстві являє собою загальну вартість засобів, які представлені у різних формах: грошовій, матеріальній та нематеріальній, що

інвестовані у формування активів цього підприємства для досягнення ним мети, а саме отримання прибутку [18].

В економічній теорії є три основні фактори виробництва, завдяки яким забезпечується господарська діяльність підприємств, а саме: капітал, земля та інші природні ресурси, трудові ресурси.

З цих факторів найголовнішим є капітал. Капітал відіграє провідну роль у функціонуванні підприємства та об'єднує усі наведені вище фактори у єдиний виробничий комплекс.

Важливість капіталу для підприємства полягає у тому, що він є головним джерелом для формування добробуту власників, як в поточному періоді так і у майбутньому. Завдяки капіталу покриваються потреби підприємства на матеріали, устаткування, інші виробничі та невиробничі потреби. Капітал, що накопичується, здатен забезпечити відповідний рівень добробуту підприємства у майбутньому.

Капітал підприємства є важливим не тільки для його економічного розвитку, а і для забезпечення інтересів держави, власників, персоналу. А також виступає головним об'єктом для фінансового управління підприємством [11].

Капітал підприємства поділяється на різні види відповідно до класифікаційних ознак. Так за формою виділяють:

- оборотний капітал – це предмети праці, що переносять свою вартість на готовий продукт одразу протягом одного виробничого циклу;
- основний (необоротний) капітал – це засоби праці, що переносять свою вартість на вартість готового продукту частково за декілька виробничих циклів.

Також за формою капітал може поділятися на:

- реальний капітал – це капітал у вигляді засобів виробництва: будівлі, машини, обладнання; у вигляді сировини, матеріалів;
- грошовий капітал – це капітал у вигляді грошей, що призначені для придбання того ж реального капіталу або покриття інших потреб

підприємства, таких як, наприклад, виплата заробітної плати працівникам;

- капітал у фінансовій формі – це капітал, залучений у вигляді різних фінансових інструментів: акцій, облігацій, депозитних рахунків тощо;
- капітал у нематеріальній формі – це капітал, до якого належать нематеріальні активи, що мають неречову форму, але беруть участь у виробництві та формуванні прибутку. Сюди входять права на промислові зразки та моделі, права на патенти, товарні знаки тощо.

За організаційно-правовою формою суб'єкта господарювання:

- акціонерний капітал – це капітал підприємств, що створені у формі акціонерних товариств;
- пайовий капітал – це капітал підприємств, що створені у формі товариств з обмеженою відповідальністю, командитних товариств;
- індивідуальний капітал – це капітал суб'єктів господарювання, що мають форму індивідуальних підприємств: сімейні та ін.

За національною приналежністю капіталу, що надається в господарське використання:

- національний капітал – капітал, власники якого є представниками тієї ж країни, до якої належить підприємство. Такий капітал дає можливість краще координувати свою діяльність з економічною політикою країни. Частіше за все такий капітал використовують малі та середні підприємства;
- іноземний капітал – капітал, що залучений підприємством з інших країн. Найчастіше залучається середніми та великими підприємствами, що мають на меті зовнішньоекономічну діяльність [14].

За часовою ознакою капітал поділяється на:

- короткостроковий капітал – це капітал, що залучається суб'єктом господарювання на термін до 1 року. Найчастіше це необхідно для забезпечення господарських проблем, що мають тимчасовий характер,

або пов'язані з циклічністю виробництва, тимчасовим спадом кон'юнктури ринку;

- довгостроковий капітал – це капітал, що складається з власного та залученого капіталів, строк використання якого є більшим за 1 рік.

Однією з найголовніших класифікацій капіталу підприємства є класифікація за формою власності. Відповідно до неї капітал поділяється на власний та залучений. За цією класифікацією можна характеризувати структуру капіталу підприємства.

Власний капітал – це капітал, що відображає загальну вартість ресурсів суб'єкта господарювання, які належать йому на правах власності і використовується підприємством для формування певної частини активів підприємства (чисті активи).

Позиковий капітал – це капітал, що відображає загальну вартість ресурсів підприємства, що були залучені на умовах повернення. Такі ресурси складають фінансові зобов'язання підприємства [14].

Розглянемо більш докладно власний капітал. Згідно з визначенням, наведеним у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1, власний капітал – це різниця між активами та зобов'язаннями підприємства [24].

Власний капітал, завдяки виконання ним функції джерела довгострокового фінансування підприємства, є одним з показників, завдяки якому можна оцінити діяльність підприємства, особливо з точки зору його платоспроможності.

Власний капітал у свою чергу також має певну структуру:

- зареєстрований або пайовий/статутний капітал – це початковий розмір власного капіталу у вигляді внесків учасників, які вони погодилися дати для формування капіталу на початок здійснення господарської діяльності. Розмір такого капіталу вказується у статуті підприємства. Мінімальний розмір встановлюється законодавством відповідно до організаційно-правової форми суб'єкта господарювання;

- капітал у дооцінках – це необоротні активи та фінансові документи, що підлягають дооцінці або уцінці, відображаються у складі власного капіталу та розкриваються у звіті про фінансові результати;
- додатковий капітал – це інший капітал, який може бути вкладений засновниками, наприклад як емісійний дохід, або капітал, одержаний під час господарської діяльності як наслідок дооцінки активів чи отримання необоротних активів на безоплатній основі;
- резервний капітал – це частина власного капіталу, що є зарезервованою та призначена для страхування господарської діяльності всередині підприємства. Розмір такого капіталу також вказується в установчих документах, формується за рахунок прибутку та регулюється законодавством у розрізі його мінімального розміру;
- нерозподілений прибуток або непокритий збиток – це частина прибутку (збитку), що була отримана в попередньому періоді та не використана (непокрита) на споживання власниками та персоналом. Якщо було отримано нерозподілений прибуток, то він іде на реінвестування для розвитку виробництва;
- вилучений капітал – формується за рахунок фактичної собівартості акцій, що були емітовані суб'єктом господарювання, викуплених товариством у своїх акціонерів. Викуп може відбуватися тільки за рахунок сум, що перевищують статутний капітал.
- неоплачений капітал – це капітал, що формується за рахунок заборгованостей учасників за внесками до статутного капіталу [5].

Розглянемо складові частини наведених структурних елементів власного капіталу на рис. 1.1.

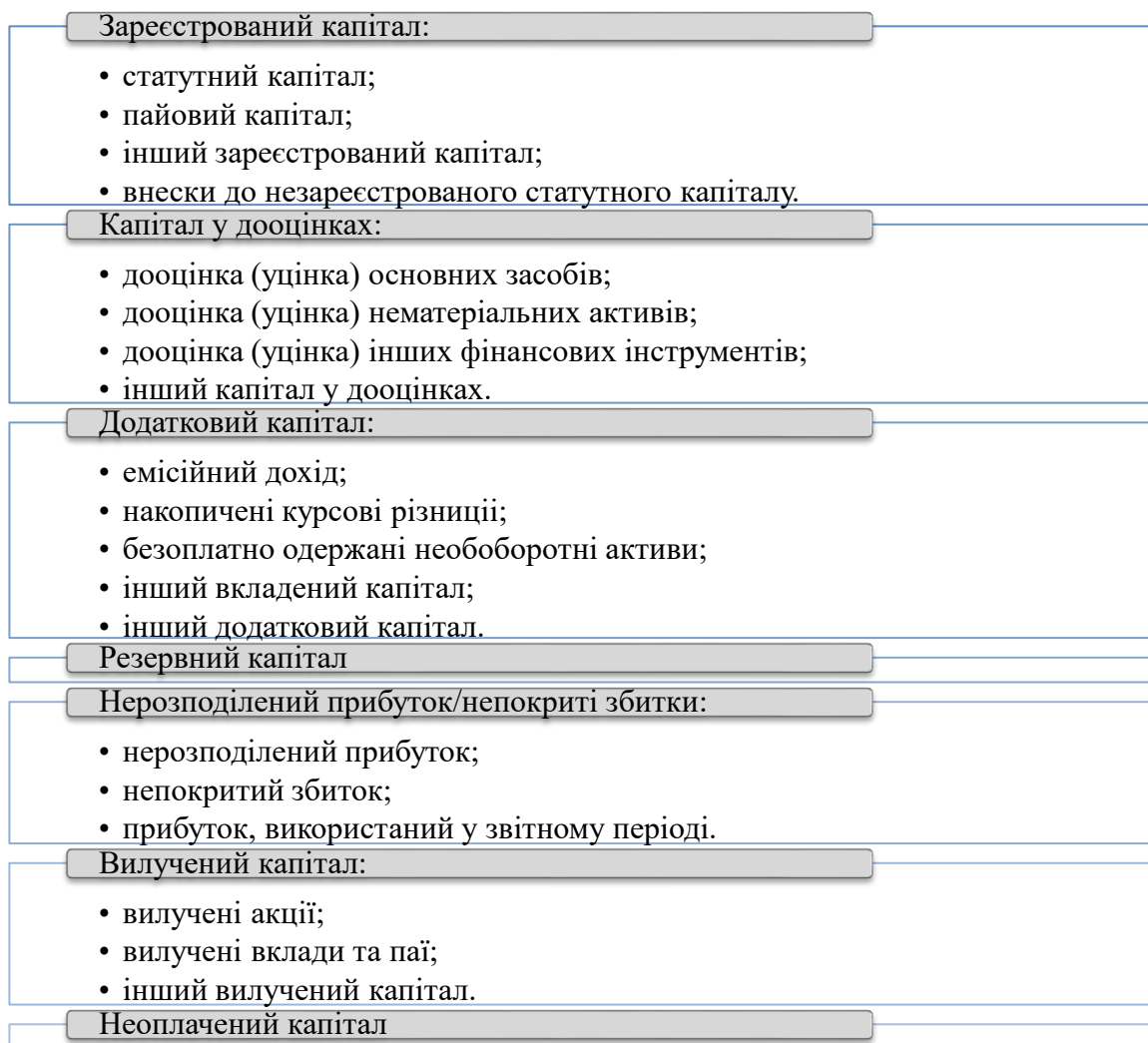

Рис. 1.1. Складові структурних елементів власного капіталу

Джерело: складено автором на основі [26]

Власний капітал має певні переваги свого використання, а саме:

- простота залучення – для прийняття рішення збільшення власного капіталу необхідні тільки власники та менеджери відповідного підприємства;
- відсутність додаткових витрат – відсутність відсотків за використання грошових коштів сприяє збільшенню прибутків;
- забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Підприємство, яке використовує лише власний капітал, дійсно має найвищу фінансову стійкість, але, через відсутність позикового капіталу, має обмежені темпи розвитку, так як власні ресурси є обмеженими, а також втрачає можливість отримання приросту прибутку на вкладений капітал.

Тепер докладніше розглянемо залучений (позиковий) капітал. Позиковий капітал складається з двох частин: довгострокових та короткострокових (поточних) зобов'язань (рис. 1.2).

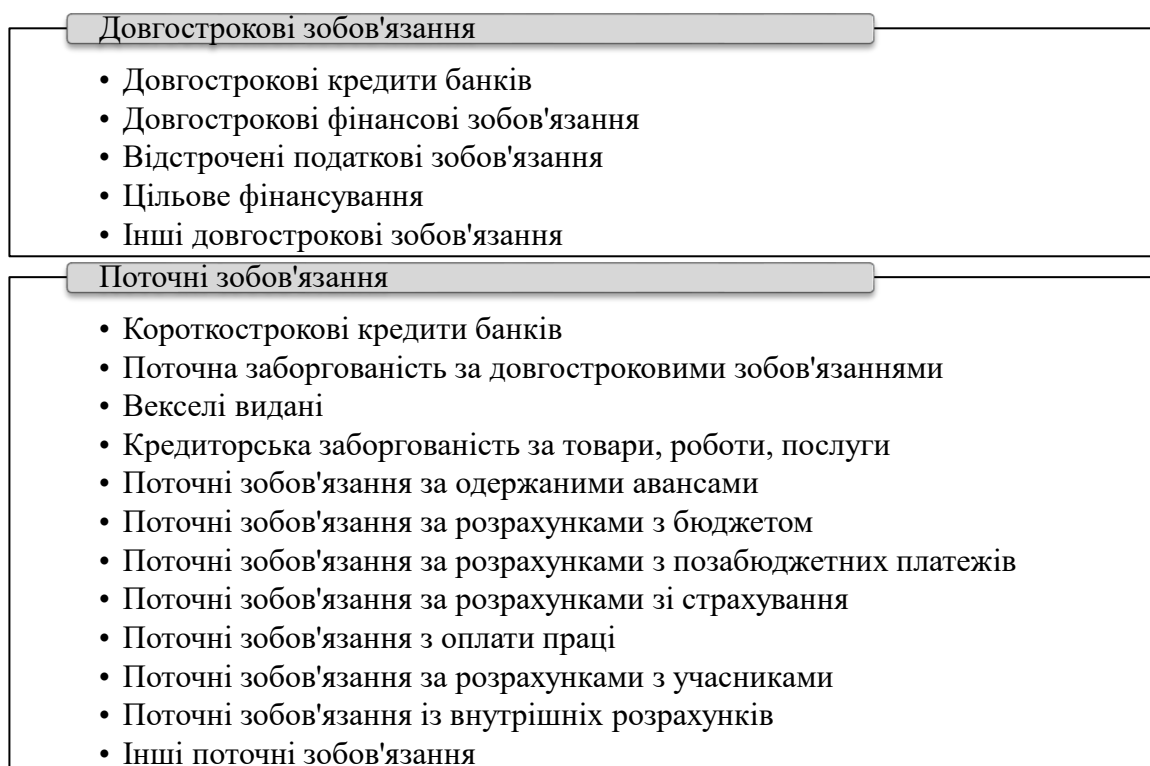

Рис. 1.2. Складові залученого капіталу

Джерело: складено автором на основі [24]

Довгострокові зобов'язання – це вид зобов'язань, що мають термін погашення більше одного року. Найпоширенішими прикладами таких зобов'язань є довгострокові кредити та позики.

Короткострокові зобов'язання – це вид зобов'язань, що мають термін погашення менше одного року та можуть покриватися або новими короткостроковими зобов'язаннями, або оборотними активами.

Позиковий капітал, як і власний, має свої переваги та недоліки. Так до переваг наявності залученого капіталу на підприємстві можна віднести досить широкі можливості його залучення, забезпечення зростання фінансового потенціалу підприємства та здатність сприяти підвищенню фінансової рентабельності. Також позитивною стороною залучення позикового капіталу є наявність ефекту «податкового щита» завдяки вилученню витрат на

обслуговування такого капіталу з бази оподаткування при визначені суми податку на прибуток.

Щодо недоліків використання позикового капіталу, то це, в першу чергу, наявність ризиків зниження фінансової стійкості та платоспроможності відповідного підприємства. Чим вища частка позикового капіталу в загальному капіталі підприємства тим нижчими є наведені показники. Також сюди відноситься висока залежність ціни залученого капіталу від кон'юнктури фінансового ринку: за підвищення відсоткових ставок є ймовірність, що підприємству доведеться шукати альтернативні більш дешеві джерела капіталу. Варто зазначити і те, що активи, сформовані за рахунок залученого капіталу, мають меншу норму прибутку через зниження її на суму виплачуваного відсотка за використання такого капіталу, що також є негативним фактором використання позикового капіталу [12].

Таким чином важливим завданням кожного суб'єкта господарювання є забезпечення оптимальної структури капіталу, а саме такого співвідношення між власними та залученими ресурсами, аби досягалась максимально можливі показники фінансової стійкості та рентабельності, зростання фінансового потенціалу підприємства, а також забезпечення його ефективного та результативного функціонування та розвитку в цілому.

1.2. Поняття, сутність та класифікація джерел фінансування підприємницької діяльності

Аби підприємство почало свою роботу та успішно продовжувало її, йому необхідні кошти. Це можуть бути як власні так і позикові ресурси. Формування капіталу на початку існування підприємства має свої особливості:

- при формуванні капіталу не можуть бути залучені внутрішні джерела фінансування, які відсутні на даній стадії життєвого циклу суб'єкта господарювання;

- базою стартового капіталу підприємства є власний капітал його засновників, що може бути залучений у будь-якій формі: матеріальній, нематеріальній, грошовій. Такі внески створюють статутний капітал підприємства;
- особливості формування та розмір статутного капіталу підприємства визначається на основі його організаційно-правової форми відповідно до законодавства України;
- формування позикового капіталу на початкових етапах має обмежене коло джерел його залучення, через те, що не усі установи готові надавати кредити або позики без розуміння чи зможе підприємство у майбутньому розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Цим же пояснюється і більш висока вартість залучення;
- найчастіше, у випадку залучення джерел фінансування ззовні підприємству необхідно скласти бізнес-план.

Фінансування підприємницької діяльності загалом поділяється на зовнішнє та внутрішнє. Внутрішнє фінансування здійснюється за рахунок коштів, які одержані від діяльності підприємства, сюди ж на початкових стадіях відноситься статутний капітал. Зовнішні ж джерела – це кошти, що не пов'язані з діяльністю підприємства.

Як зазначалось вище, на початку своєї діяльності підприємство має обмежені джерела фінансування. Для формування власного капіталу тут може бути залучено:

- капітал приватних інвесторів. Його підприємство вкладає в статутний фонд підприємства;
- капітал інвесторів, який залучається шляхом підписки на акції підприємства;
- засоби державного і місцевого бюджетів, направлені на безоплатне фінансування підприємства;
- безкоштовна фінансова допомога від недержавних фондів й інститутів.

Щодо формування позикового капіталу, то тут джерелами фінансування можуть виступати:

- короткострокові та довгострокові кредити банків;
- короткострокові та довгострокові позики та кредити небанківських установ;
- фінансовий лізинг;
- державні цільові та пільгові кредити;
- товарний або комерційний кредит, який надають постачальники сировини і матеріалів [18].

Коли підприємство вже деякий час функціонує у нього з'являється більше можливостей для фінансування своєї діяльності (рис. 1.3).

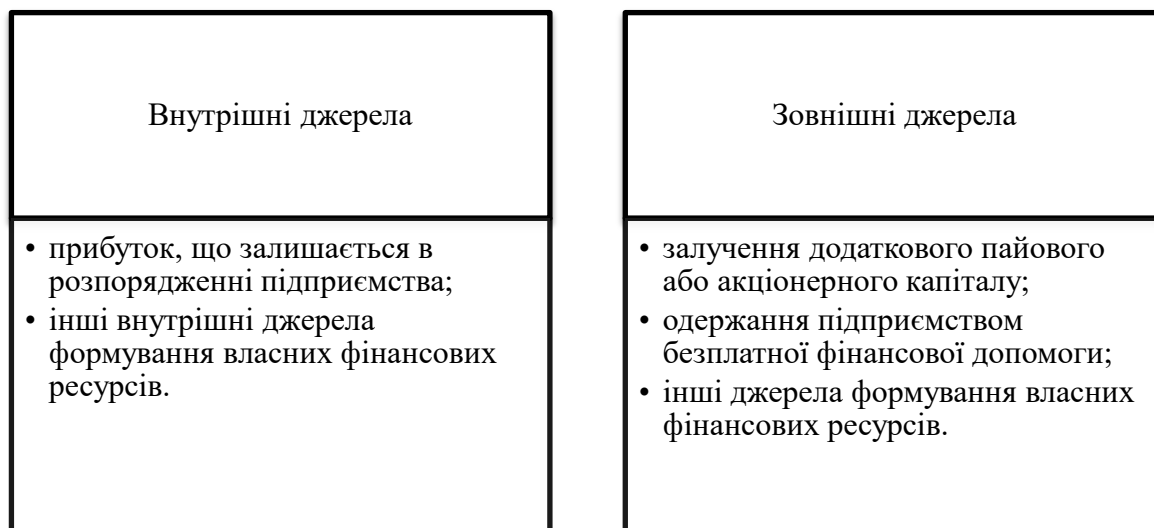

Рис. 1.3. Джерела формування власних ресурсів

Джерело: складено автором на основі [11]

Джерелами фінансування підприємницької діяльності можуть бути кошти, що мобілізуються на фінансовому ринку. Сюди відносяться:

- кредити;
- продаж акцій, облігацій;
- отримання дивідендів та процентів за цінними паперами від інших емітентів;
- операції з валютою та/або дорогоцінними металами.

Також існує категорія джерел зовнішнього фінансування у вигляді коштів, які підприємство одержує в порядку перерозподілу:

- відшкодування, отримане від страхових компаній;
- державні бюджетні субсидії;
- інші фінансові ресурси, що можуть надходити від інших галузевих асоціацій, концернів або структур.

Розглянемо деякі з наведених вище джерел фінансування детальніше.

Кредит є однією з найпоширеніших форм отримання фінансування для підприємства, незалежно від його організаційно-правової форми та розміру. Кредитом називається надання певної грошової суми в борг на умовах забезпеченості, цільового характеру використання та повернення через певний час, а також оплати за користування цими ресурсами у вигляді сплати процентів.

Товарний кредит – це кредит у вигляді товарів, які передаються резидентами або нерезидентами у власність юридичним або фізичним особам на умовах певної угоди. За такою угодою передбачається відстрочка кінцевого розрахунку на визначений строк та під відсоток [27].

Вирізняють також майновий кредит – це кредит за яким у борг передається нерухомість або інші матеріальні цінності.

Оренда – це наймання та тимчасове користування певним об'єктом на договірних засадах. Об'єктами оренди можуть бути:

- окремі приміщення або будівлі в цілому;
- транспортні засоби;
- обладнання;
- структурні підрозділи або усе підприємство в цілому;
- земля та інші природні ресурси;
- інші матеріальні цінності.

Ще одними поширеними джерелами фінансування підприємницької діяльності є фінансовий та оперативний лізинг.

Відповідно до ЗУ «Про фінансовий лізинг», фінансовий лізинг – це певний вид правових відносин, відповідно до якого лізингодавець згідно з договором фінансового лізингу, зобов'язується передати лізингоодержувачу у володіння та користування на певний строк та за певну плату об'єкт фінансового лізингу.

Об'єктом фінансового лізингу може бути майно, яке належить лізингодавцю на правах власності та набуте ним без попередньої угоди із лізингоодержувачем. Також це може бути майно, яке спеціально придбане лізингодавцем у постачальника або продавця згідно зі встановленими лізингоодержувачем умов та специфіки договору [28].

Оперативний лізинг – це вид лізингу, відповідно до якого лізингоодержувач на певний період набуває права користування майном лізингодавця без можливості його подальшого викупу по закінченню терміну дії договору оперативного лізингу.

Існує ряд відмінних рис між фінансовим та оперативним лізингом:

- за умовами фінансового лізингу у лізингоодержувача є можливість викупити об'єкт лізингу після закінчення договору, у оперативному лізингу такої можливості немає;
- за умовами фінансового лізингу лізингодавець може для придбання предмета лізингу використовувати як власні, так і залучені та позикові кошти, а за умовами оперативного лізингу використання позикових коштів, як, наприклад, кредит у банку, є неможливим;
- сублізинг дозволений при фінансовому лізингу, але заборонений при оперативному;
- строк на який укладається договір лізингу, а відповідно і надається об'єкт лізингу у користування, не може бути меншим за рік, за оперативним лізингом такі обмеження відсутні – строк може бути будь-яким [25].

Останнім часом набуває свого поширення така форма фінансування як проєктне фінансування. Це така форма фінансування інвестиційних проєктів за якої джерелами для обслуговування боргових зобов'язань є грошові потоки, що

генеруються самим проєктом. Оцінка доходів і витрат у цьому виді інвестування здійснюється з урахуванням розподілу ризику між учасниками відповідного проєкту.

Така форма фінансування використовується для інвестиційних проєктів компанії, що вимагають значних фінансових вкладень, на які у компанії може бути недостатньо своїх ресурсів. У проєктного фінансування є свої особливості:

- при реалізації певного інвестиційного проєкту створюється спеціальна проєктна компанія в обов'язки якої входить: залучення ресурсів, які необхідні для проєкту, розрахунки з інвесторами та кредиторами проєкту, а також безпосередньо сама реалізація проєкту;
- як база для забезпечення або застава при проєктному фінансуванні виступають грошові потоки що створюються під час реалізації проєкту. На початкових етапах таке забезпечення може бути відсутнім;
- при проєктному фінансуванні використовуються різні види фінансових інструментів, договорів та їх поєднань для втілення відповідного проєкту [31].

Кожна компанія при виборі джерел фінансування своєї підприємницької діяльності має орієнтуватися на:

- цільову спрямованість, тобто на що саме будуть витрачені ресурси, яка актуальність даного проєкту або витрат;
- витрати, які несе за собою той чи інший вид фінансування. Компанії слід обирати такі варіанти фінансування, які будуть мати доцільне співвідношення між кількістю отриманих ресурсів та їх вартістю;
- забезпеченість, тобто компанія повинна мати ресурси на своєчасну оплату відсотків за використання наданих позик;
- етап життєвого циклу, на якому знаходиться підприємство. Суб'єкт господарювання повинен розуміти, які саме види фінансування йому доступні на тому чи іншому етапі;
- структуру капіталу. При виборі звертати увагу як на власні джерела фінансування, так і на залучені, для того, аби не було суттєвого

переважання якогось одного виду капіталу, що може погіршити фінансовий стан підприємства.

За дотримання цих умов та виваженої фінансової політики у сфері фінансування підприємство може досягти позитивних результатів у своїй діяльності, при цьому маючи фінансову стабільність та стійкість.

1.3. Методичні підходи до управління капіталом підприємства та його структурою

Однією з головних задач кожного суб'єкта господарювання є визначення оптимальної структури капіталу, при якій підприємство зможе ефективно провадити свою діяльність, а також визначення методів та принципів, відповідно до яких буде відбуватися управління капіталом.

Управління капіталом є багатоплановим процесом. Це певна система методів та принципів, що пов'язані з розробленням та реалізацією управлінських рішень з приводу формування та ефективного використання капіталу суб'єкта господарювання у кожний момент його діяльності.

Так як процес управління капіталом є безперервним, він потребує побудови системного підходу нагляду та контролю за капіталом. Таку систему можна поділити на два підрозділи:

- 1) управління формуванням капіталу;
- 2) управління використанням капіталу.

Ці підрозділи мають спільні принципи, завдання та методи. Розглянемо їх докладніше.

До принципів системи управління капіталом можна віднести:

- ефективне використання капіталу підприємства;
- збалансованість структури капіталу;
- відповідність між активами та пасивами (обсягом капіталу);
- оцінка вартості залученого капіталу та його доцільність;
- мінімізація витрат, що пов'язані з формуванням капіталу;

- врахування особливостей діяльності підприємства, етапу життєвого циклу, цілей та перспектив розвитку.

Завданнями, що виділяються для системи управління капіталом, є:

- сформувати такий обсяг капіталу, який був би достатнім на відповідному етапі функціонування підприємства;
- оптимізувати структуру капіталу відповідно до потреб підприємства;
- забезпечити вчасне реінвестування капіталу;
- досягти максимально можливої дохідності сформованого капіталу;
- організувати такий розподіл капіталу за напрямками використання, який був би оптимальним та ефективним для даного суб'єкта господарювання;
- мінімізувати ризики, що пов'язані з формуванням та використанням капіталу;
- підтримувати фінансову рівновагу суб'єкта господарювання.

Певні принципи та завдання можуть розширюватися або змінюватися в залежності від виду діяльності суб'єкта господарювання, його цілей, розміру, етапу розвитку, наявних проблем та мети діяльності. Підприємство може ставити як завдання також і досягнення певних конкретних показників діяльності.

Серед основних методів управління капіталом підприємства виділяють планування, оперативне управління та контроль [22].

Планування – визначення певного алгоритму дій, що пов'язані з досягненням відповідної мети підприємства. Це може бути, наприклад, збільшення частки власного капіталу чи залучення нових джерел для фінансування.

Оперативне управління відбувається під час здійснення підприємством своєї діяльності, вимагає відслідковування усіх процесів, пов'язаних з формуванням та використанням капіталу і втручання у випадку виникнення проблем.

Контроль відбувається на основі відслідковування відповідних показників діяльності, дій суб'єкта господарювання, що пов'язані з

досягненням запланованих цілей та завдань, а також коригування цих дій за необхідності.

Для того, аби ефективно слідкувати за станом управління капіталом підприємство може застосовувати один або декілька методів аналізу (рис. 1.4).

Горизонтальний аналіз

- це аналіз темпів приросту капіталу в цілому та в розрізі власного і позикового капіталів

Вертикальний аналіз

- це аналіз складу та структури капіталу в цілому та в розрізі власного та залученого капіталів

Факторний аналіз

- це аналіз впливу факторів на зміну капіталу в цілому та в розрізі власного і позикового капіталів

Аналіз руху капіталу

- це аналіз надходження або вибуття капіталу в цілому та в розрізі власного і залученого капіталів

Аналіз ефективності використання капіталу

- це аналіз показників рентабельності та ділової активності капіталу в цілому та в розрізі власного і залученого капіталів

Аналіз фінансової стійкості

- це аналіз показників, що характеризують залежність діяльності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, рівня фінансового ризику

Аналіз ліквідності

- це аналіз показників, що характеризують здатність підприємства вчасно погашати заборгованості

Оптимізація структури капіталу

- це аналіз, який визначає таке співвідношення між вартістю власного капіталу та вартістю залученого капіталу за якого досягається максимальна ефективність діяльності компанії

Рис. 1.4. Методи аналізу управління капіталом

Джерело: складено автором на основі [9, 32]

Поряд з неведеними вище методами аналізу, для розуміння на скільки ефективно проводиться управління та використовується капітал, можна використовувати аналіз коефіцієнтів. За допомогою такого аналізу можна більш точно оцінити, як саме використовує капітал суб'єкт господарювання.

Розглянемо деякі коефіцієнти, за допомогою яких підприємство може проводити такий аналіз.

Коефіцієнт автономії – показує яку частину своїх активів підприємство може покрити за рахунок власного капіталу, та визначається за формулою:

$$K_{\text{авт}} = \frac{ВК}{К},$$

де ВК – власний капітал, К – загальний капітал, що вкладено у діяльність підприємства.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу – показує, яку частину своїх активів підприємство може покрити за рахунок залученого капіталу, та визначається за формулою:

$$K_{\text{конц}} = \frac{ЗК}{К},$$

де ЗК – залучений капітал.

Коефіцієнт фінансового ризику – показує, яка частина залученого капіталу припадає на одиницю власного, та визначається за формулою:

$$K_{\text{фр}} = \frac{ЗК}{ВК}$$

Коефіцієнт рентабельності капіталу – показує, яку величину прибутку приносить кожна одиниця активів, та визначається за формулою:

$$P_k = \frac{ЧП}{К} \times 100\%,$$

де ЧП – чистий прибуток.

Коефіцієнт оборотності капіталу – показує, скільки товарів та/або послуг було реалізовано на кожну одиницю капіталу, та визначається за формулою:

$$K_{\text{об}} = \frac{ЧД}{К},$$

де ЧД – чистий дохід від реалізації.

Важливим індикатором того, на скільки ефективно провадиться управління капіталом в цілому є управління його структурою.

Формування теорій структури капіталу почалося ще у 50-60 роках ХХ ст. разом з теоріями середньозваженої вартості капіталу та ринкової вартості

господарюючого суб'єкта. Між цими теоріями існує доволі тісний зв'язок, бо для забезпечення максимальної ринкової вартості суб'єкта господарювання за мінімальних фінансового ризику та середньозваженої вартості капіталу, на підприємстві повинна бути оптимальна структура капіталу [2].

У сучасній економічній теорії структура капіталу визначається як співвідношення власних та залучених (позикових) ресурсів, які перебувають у користуванні певного підприємства. Різні економісти також мають свої визначення поняття структури капіталу (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Поняття «структура капіталу» у визначеннях різних економістів

Економісти	Визначення
І. О. Бланк	Структура капіталу – це співвідношення всіх форм власних та залучених фінансових коштів, що використовуються підприємством в процесі господарської діяльності для фінансування активів.
Д. Л. Додд, Б. Грем	Структура капіталу – це співвідношення між акціонерною власністю та власним капіталом юридичної особи.
Р. У. Вестерфілд, Б. Д. Джордан, С. А. Росс	Структура капіталу – це співвідношення заборгованості до акціонерного капіталу

Джерело: створено автором на основі [13]

Формування оптимальної структури капіталу полягає у знаходженні такого співвідношення між власним та позиковим капіталом за якого б такі показники як, наприклад, вартість підприємства, норма прибутку на капітал, рівень дохідності досягали свої максимально можливих значень, а такі показники як ризик діяльності господарюючого суб'єкта, вартість залучення капіталу були мінімальними.

Як і будь-яка інша система, система управління структурою капіталу має свої функції та завдання відповідно до них (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Функції та завдання управління структурою капіталу

Функції управління структурою капіталу	Завдання
Планування	– визначення цілей та напрямків розвитку суб'єкта господарювання на основі наявного капіталу; – розподіл ресурсів для виконання визначених цілей та завдань; – вибір джерел для формування капіталу; – податкове планування.
Фінансова функція	– управління активами та фінансовим капіталом; – управління витратами та податковими зобов'язаннями; – управління формуванням нематеріальних активів та мотиваційних фондів.
Організація	– розподіл ресурсів та завдань; – управління людським капіталом; – залучення інформаційних активів підприємства.
Координація	– визначення системи заходів у разі відхилень від заданих завдань та цілей; – перерозподіл ресурсів, що наявні на підприємстві; – у разі необхідності внесення змін до існуючої структури капіталу.
Мотивація	– визначення заходів та методів для мотивації робітників до виконання поставлених завдань; – розвиток людського капіталу.
Контроль	– визначення на якому етапі знаходиться виконання завдань та цілей; – контроль за формуванням та використанням капіталу; – контроль загалом за фінансовим та управлінським станом підприємства.

Джерело: складено автором на основі [21]

У сучасній економічній літературі виділяється значна кількість методів оптимізації структури капіталу. Усіх їх можна розділити на певні групи в залежності від підходу до оптимізації:

- 1) нормативно-коефіцієнтні;
- 2) однокритеріальні;
- 3) багатокритеріальні [41].

До першої групи відносяться методи, основою для яких служать фінансові коефіцієнти. Тобто це методи оптимізації структури капіталу, які засновані на пошуку такого співвідношення між власним та залученим капіталом при якому досягаються необхідні значення тих чи інших показників.

Такими показниками можуть бути:

- коефіцієнт заборгованості – це показник, який характеризує відношення залученого капіталу до власного;
- коефіцієнт середньогалузевого відношення залученого та власного капіталу – це показник, який відображає співвідношення позикового капіталу до власного у порівнянні із значенням такого самого відношення в середньому по галузі;
- коефіцієнт боргового навантаження – це коефіцієнт, що характеризує цільове відношення боргу та прибутку до амортизаційних та податкових відрахувань, процентів;
- коефіцієнт покриття відсотків – це показник, що характеризує відношення прибутку до вирахування відсотків за кредити та податкових відрахувань до процентних платежів.

Наступна група методів – однокритеріальні методи. Це методи відповідно до яких завдяки регулюванню часток власного та залученого капіталу досягаються максимальні або мінімальні значення обраного критерію. Загалом таких методів виділяють три:

- 1) за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності, що прогнозується – це метод, який базується на оцінці ефекту фінансового важелю, оцінці ефекту операційно-фінансового важелю та на EBIT-EPS підході;
- 2) за критерієм мінімізації вартості капіталу – це метод, що базується на попередньому аналізі та оцінці власного та залученого капіталу в умовах різного їх формування, обслуговування та здійснення розрахунків. Таким чином здійснюється пошук найбільш оптимального та реального співвідношення;
- 3) за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків – це метод, що ґрунтується на процесі вибору диференційованих джерел фінансування необоротних та оборотних активів компанії з подальшим групуванням їх на постійні та змінні.

Для визначення оптимальної структури також часто використовується формула середньозваженої вартості капіталу. Нижче наведена формула середньозваженої вартості капіталу, коли у його складі є борг [41]. У інших випадках формула набуває іншого вигляду.

$$WACC = \frac{D}{V}(D \times R_d)(1 - T) + \frac{E}{V}(R_e),$$

де D – боргове навантаження, V – капітал, E – власний капітал, R_d – відсоткова ставка за боргом, R_e – вартість акціонерного капіталу, T – податкова ставка.

Знаходження цього показника є основним при оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації вартості капіталу.

Багатокритеріальні методи базуються на поєднанні декількох критеріїв для отримання більш точного та підходящого значення структури. Одним з прикладів такого методу може бути поєднання максимізації зростання рівня фінансової стійкості та рентабельності власного капіталу. Тобто така модель дозволить компанії сформувати таке співвідношення між власним та позиковим капіталом, яке дозволить мати рентабельний власний капітал та забезпечить належний рівень фінансової стійкості.

Таким чином, як бачимо, існує багато варіантів та підходів як щодо управління капіталом підприємства загалом, так і до управління його структурою. Кожен суб'єкт господарювання може сам визначати які методи йому застосовувати в залежності від цілей, які він хоче досягти, проблем, які хоче вирішити, а також від етапу розвитку, на якому дане підприємство знаходиться.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

2.1. Характеристика фінансово-економічного стану підприємства

Аналізуючи діяльність будь-якого підприємства варто в першу чергу звертати увагу на його фінансову діяльність, так як в ній найбільш яскраво відображається політика підприємства щодо виробництва та отримання прибутків, розпорядження вільними коштами, покриття заборгованостей.

Розглянемо більш докладно діяльність підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад». Підприємство є одним з провідних національних виробників сучасних цифрових засобів зв'язку, телекомунікаційного обладнання, а також приладів обліку електроенергії, систем авто-паркувань.

ТОВ «Телекарт-Прилад» заснований у 1995 році та надає такі послуги, як:

- продаж приладів обліку електроенергії;
- розробка автоматизованих систем комерційного обліку електроенергії з інтеграцією в різні системи обліку;
- послуги з надання гарантійного та післягарантійного обслуговування продукції.

Більше ніж 5 років компанія працює у сфері енергетики та має доволі розгалужену мережу дилерів, що є позитивною характеристикою підприємства, так як це надає можливостей компанії оперативно реагувати на зміни кон'юнктури ринків приладів для обліку електроенергії як національного, так і світового масштабу.

Щодо фінансової діяльності підприємства, то найбільш широку картину надає фінансова звітність підприємства. Спочатку розглянемо та проаналізуємо звіти про фінансовий результат підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Фінансові результати ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (у тис. грн)

Назва рядка	2019	2020	2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	379 050,00	438 715,00	495 825,00	618 713,00	998 982,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	218 496,00	331 059,00	445 440,00	530 481,00	810 122,00
Валовий: прибуток	160 554,00	107 656,00	50 385,00	88 232,00	188 860,00
Інші операційні доходи	2 122,00	1 237,00	1 173,00	4 430,00	512,00
Адміністративні витрати	31 768,00	27 463,00	25 750,00	36 474,00	42 116,00
Витрати на збут	1 721, 00	512,00	1 368,00	312,00	4 726,00
Інші операційні витрати	34 349,00	25 761,00	19 647,00	20 773,00	23 988,00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	94 838,00	55 157,00	4 793,00	35 103,00	118 542,00
Інші фінансові доходи	8 886,00	12 634,00	2 592,00	3 625,00	12 777,00
Інші доходи	16 726,00	177	-	20,00	5,00
Фінансові витрати	344,00	331,00	113,00	22,00	2 963,00
Інші витрати	16 289,00	30,00	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	103 817,00	67 607,00	7 272,00	38 726,00	128 361,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-22 374,00	-8 601,00	-1 312,00	-6 972,00	-23 140,00
Чистий фінансовий результат: прибуток	81 443,00	59 006,00	5 960,00	31 754,00	105 221,00

Джерело: складено автором на основі [36]

Як видно з таблиці, підприємство загалом має позитивні показники чистого фінансового результату, що свідчить про прибутковість ТОВ «Телекарт-Прилад».

Розглянемо динаміку основних показників, що надаються у звіті про фінансові результати, а саме виручку, що характеризує кількість проданої продукції підприємством та чистий дохід, що характеризує обсяг фінансових ресурсів, що залишаються у підприємства після покриття собівартості продукції, інших виробничих та фінансових витрат, сплати податків.

На рис. 2.1. наведена динаміка виручки від реалізованої продукції підприємства за 2019-2023 рр.

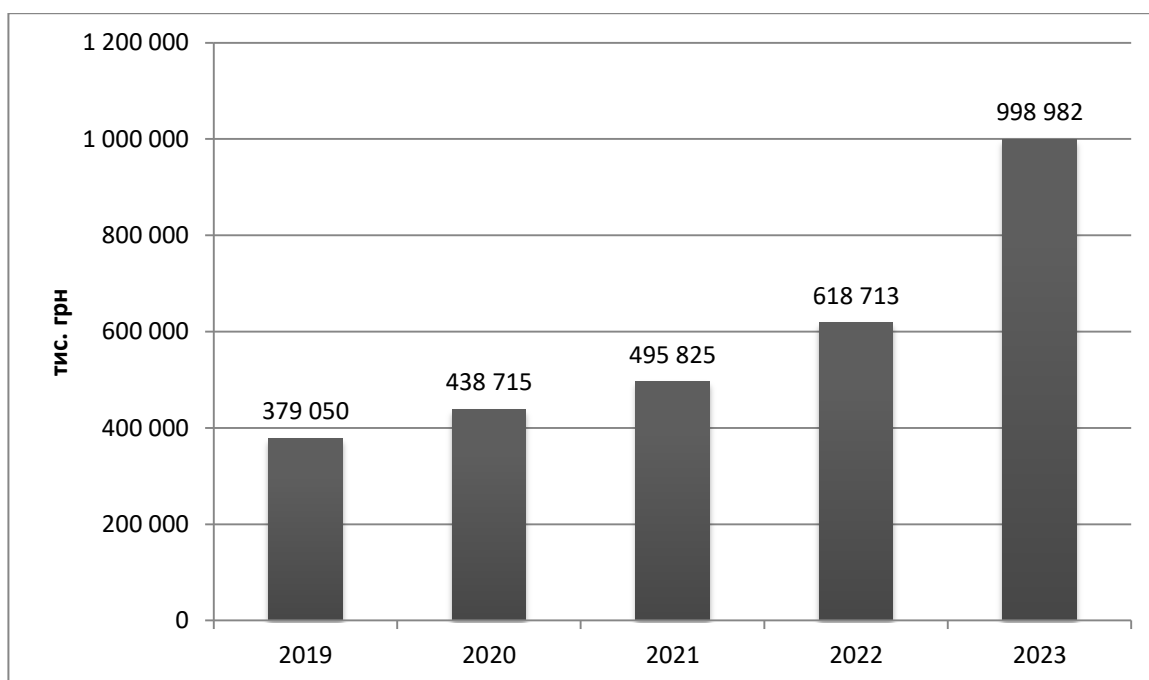

Рис. 2.1. Динаміка виручки від реалізованої продукції ТОВ "Телекарт-Прилад" за 2019-2023 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Як бачимо з рисунку, виручка підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» має тенденцію до зростання, що позитивно характеризує діяльність компанії, свідчить про нарощування виробничих потужностей, розширення бази клієнтів.

Така динаміка може свідчити і про те, що підприємство не припиняло своєї роботи та не зменшувало виробничі потужності під час криз пов'язаних з Covid-19 у 2019 році та з повномасштабним вторгненням у 2022 році, що також позитивно характеризує діяльність підприємства, свідчить про його стійкість до зовнішньоекономічних змін та про затребуваність та актуальність продукції, що виготовляється на заводі.

Наступним розглянемо динаміку прибутку підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» у 2019-2023 рр. (рис. 2.2), що допоможе проаналізувати чи вистачало підприємству отриманої виручки для покриття своїх потреб та отримання доходів для подальшого розвитку компанії.

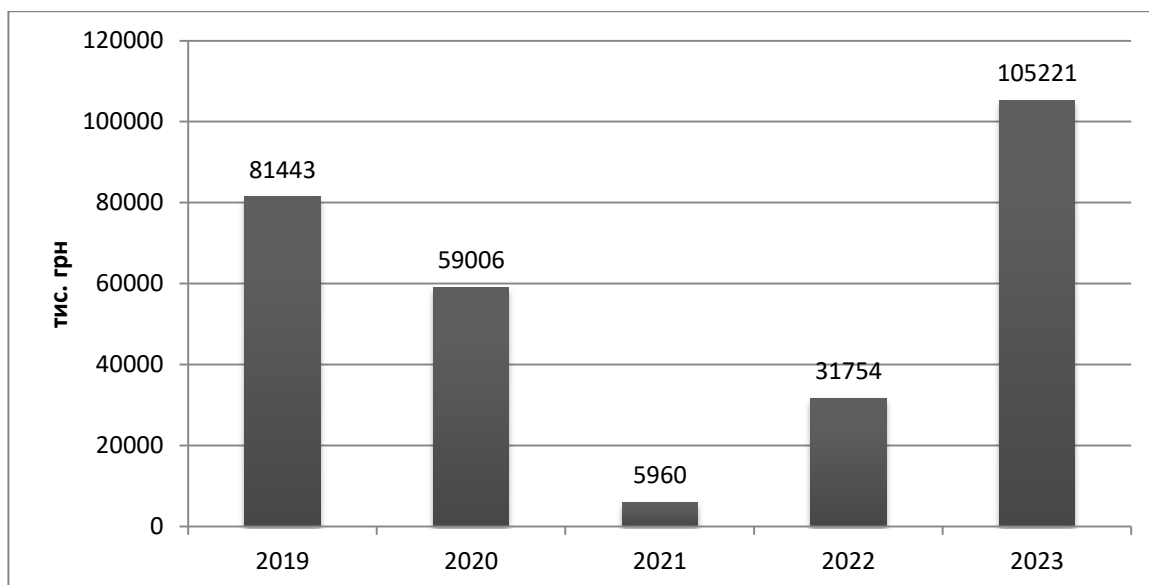

Рис. 2.2. Динаміка чистого прибутку ТОВ "Телекарт-Прилад" у 2019-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з рисунку, з 2019 по 2021 рік спостерігається значне падіння обсягів чистого прибутку, що може бути пов'язане з кризою Covid. Відповідно до фінансової звітності ТОВ «Телекарт-Прилад» (табл. 2.1) у цих роках спостерігається зростання собівартості реалізованої продукції, а також витрат на збут, що і могло призвести до таких показників.

Проте з 2022 року компанія збільшує свій прибуток у 5,33 рази у порівнянні з 2021 роком, та у 3,31 рази у 2023 році в порівнянні з 2022 роком. Це позитивно характеризує діяльність підприємства та може бути спричинено збільшенням потреби в продукції компанії та цін на неї, про що свідчить зростання виручки від реалізованої продукції, а також зменшенням собівартості продукції та витрат на збут (у 2021 році витрати на збут склали 1 368 тис. грн, а у 2022 році вже 312 тис. грн). Також у компанії зросли інші фінансові доходи (у 2021 році вони склали 2 592,00 тис. грн, у 2022 році – 3 625,00 тис. грн, а у 2023 році збільшились до 12 777,00 тис. грн), що також вплинуло на загальний розмір чистого прибутку підприємства.

Також для оцінки фінансового стану підприємства доцільно проаналізувати показники ліквідності та рентабельності.

Ліквідність характеризує підприємство з точки зору його здатності покрити свої зобов'язання за допомогою активів. Цей показник демонструє рівень фінансової стійкості компанії.

Розрахуємо коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Показники ліквідності ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

Показники	Норматив	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт поточної ліквідності	>2	1,24	1,10	1,19	1,03	1,09
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,5	1,13	0,89	0,59	0,75	0,84
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,85	0,36	0,23	0,09	0,29

Джерело: розраховано автором самостійно за даними фінансової звітності підприємства

Як видно з таблиці, підприємство має вищі за нормативні значення показники швидкої та абсолютної ліквідності, проте показники поточної ліквідності є недостатніми і суттєво відстають від нормативного значення >2, але не є критичними. Найвищі показники спостерігаються у 2019 році, можливо через відсутність на той час кризи коронавірусу та війни.

Відповідно до розрахованих значень показника поточної ліквідності, підприємство в цілому може покрити свої короткострокові зобов'язання, проте майже не матиме залишку оборотних ресурсів у такому випадку, що може негативно відобразитися на фінансовому стані підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який характеризує можливість підприємства швидко погасити свої поточні зобов'язання у випадку виникнення критичної ситуації, на достатньому рівні. Тобто у підприємства є достатньо ресурсів для покриття термінових зобов'язань.

Ситуація з коефіцієнтом абсолютної ліквідності – показником, що характеризує можливість підприємства покрити свої короткострокові зобов'язання завдяки найбільш ліквідній групі активів, а саме завдяки грошовим коштам та їх еквівалентам, є позитивною, окрім 2022 року. Тут показник досяг значення лише 0,09, що може бути спричинено

повномасштабним вторгнення Росії в Україну. Проте підприємство швидко стабілізувало ситуації і в 2023 році значення абсолютної ліквідності досягло позначки 0,29, що вище навіть за показник 2021 року – 0,23.

Таке швидке реагування на ситуацію, що склалась, позитивно характеризує діяльність підприємства у сфері фінансового менеджменту.

Тепер розглянемо показники рентабельності підприємства, що характеризують на скільки ефективно підприємство здійснює свою діяльність. Розрахуємо такі показники, як рентабельність активів, рентабельність власного капіталу та рентабельність продажів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники рентабельності ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
Рентабельність активів, %	30,35	14,83	1,62	8,26	13,13
Рентабельність власного капіталу, %	101,38	79,70	7,83	73,88	71,00
Рентабельність продажів, %	21,49	13,45	1,20	5,13	10,53

Джерело: розраховано автором самостійно за даними фінансової звітності підприємства

Показники рентабельності загалом мають тенденцію до зростання, проте у 2021 році вони мають найнижчі значення за весь аналізований період, так як підприємство отримало доволі низький прибуток. Але з 2022 року ТОВ «Телекарт-Прилад» працює над покращенням цих показників, що видно з даних таблиці. Також, так само як і з показниками ліквідності, найвищі значення усіх показників рентабельності спостерігаються у 2019 році.

Рентабельність активів є не дуже високою, так у 2021 році на 1 гривню активів припадало лише 0,02 грн прибутку, до 2023 року ця ситуація поступово покращується і в 2023 році показник досяг значення 0,13 грн прибутку на 1 грн активів.

Рентабельність власного капіталу має кращі значення. Так протягом аналізованого періоду, якщо не враховувати 2021 рік, на 1 грн власного капіталу припадає в середньому 0,75 грн прибутку.

Рентабельність продажів, як і рентабельність активів, є не високою. У 2022 році на 1 грн реалізованої продукції припадало 0,05 грн чистого прибутку, у 2023 році ситуація трохи покращилась – 0,11 грн на 1 грн реалізованої продукції. Цей показник має тенденцію до зростання, що характеризує підприємство з позитивної сторони.

Проаналізуємо також коефіцієнти оборотності підприємства за 2019-2023 рр. (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Коефіцієнти оборотності ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт оборотності активів	1,08	0,99	1,70	1,30	0,89
Коефіцієнт оборотності запасів	6,89	4,37	3,45	4,41	3,24
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,72	6,24	6,51	14,40	6,74

Джерело: розраховано автором самостійно за даними фінансової звітності підприємства

Як видно з розрахунків, коефіцієнт оборотності активів має загальну тенденцію до зниження, що може свідчити про неефективне використання наявних ресурсів компанії. Так само і коефіцієнт оборотності запасів має тенденцію до зменшення, що може свідчити про збільшення обсягів запасів на підприємстві та недостатньо ефективну роботу підприємства в розрізі управління запасами. Коефіцієнт оборотності власного капіталу мав тенденцію до зростання протягом 2019-2022 рр., але у 2023 році він знову знизився, проте значення є достатнім. Розраховані значення цього коефіцієнта свідчать про те, що компанія стежить за ефективним використанням власного капіталу.

Після проведеного аналізу можна стверджувати, що підприємство провадить свою діяльність досить ефективно, намагається покращувати стан фінансової стабільності та стійкості підприємства, проте все ж має деякі недоліки, але працює над усуненням проблем та розвитком виробництва.

2.2. Аналіз складу і структури джерел формування капіталу ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

Як вже зазначалось раніше, підприємство формує свій капітал за рахунок зовнішніх та внутрішніх джерел фінансування. Розглянемо докладніше формування джерел фінансування підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. До внутрішніх джерел фінансування, що можуть бути задіяні на підприємстві, належать статутний (zareєстрований) капітал, нерозподілений прибуток, капітал у дооцінках і т. д.

Які саме джерела внутрішнього фінансування застосовує ТОВ «Телекарт-прилад» видно з таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Внутрішні джерела формування капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад», у тис. грн

Стаття	2019	2020	2021	2022	2023
Зареєстрований капітал	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00
Нерозподілений прибуток	73 063,00	62 993,00	74 125,00	40 979,00	146 200,00
Капітал у дооцінках	708,00	708,00	-	-	-

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Статутний капітал підприємства складає 2 000 тис. грн. Доволі значним за обсягом є нерозподілений прибуток підприємства, що значно виріс за 2023 рік (у 3,57 раз в порівнянні з 2022 роком). Це може свідчити про те, що компанія має значні прибутки, які повністю покривають її необхідні витрати та дозволяють мати значний нерозподілений прибуток. Також у 2019 та 2020 роках спостерігається збільшення власного капіталу за рахунок капіталу у дооцінках на суму 708,00 тис. грн.

Тепер розглянемо джерела зовнішнього фінансування. До них можуть належати: кредити, надання фінансування від держави, емісія акцій та боргових цінних паперів. Зовнішнє фінансування може бути як за рахунок власного фінансування – у вигляді випуску цінних паперів, так і зовнішнім – через отримання підприємством кредитів, позик та інших видів зобов'язань.

Наявність розгалуженої структури джерел зовнішнього фінансування є однією з запорук зменшення фінансових ризиків пов'язаних з залученням ресурсів.

Розглянемо джерела зовнішнього фінансування ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Зовнішні джерела фінансування капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад», у тис. грн

Джерело	2019	2020	2021	2022	2023
Додатковий капітал	4 567,00	4 567,00	-	-	-
Довгострокові зобов'язання	521,00	136,00	-	654,00	254,00
Поточні зобов'язання	271 577,00	372 904,00	215 885,00	432 856,00	977 520,00

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Як бачимо з таблиці 2.5. у підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» є суттєві зовнішні джерела фінансування капіталу, основну частину яких складають поточні зобов'язання.

Друге місце за обсягом посідає додатковий капітал, проте з 2021 року підприємство перестало його отримувати.

Довгострокові зобов'язання також присутні у компанії проте у значно менших обсягах, що може свідчити про незацікавленість підприємства у такому виді фінансування. Але така політика може призвести до погіршення фінансово-економічного стану ТОВ «Телекарт-Прилад».

Розглянемо загальну структуру джерел фінансування капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (рис. 2.3).

Як видно з рисунку найвагомим джерелом фінансування для підприємства є поточні зобов'язання, на другому місці нерозподілений прибуток. Так у 2023 році їх частка склала 86,82% та 12,98% відповідно.

Підприємству слід замислитись над розширенням джерел фінансування капіталу, так як таке переважання поточних зобов'язань може негативно відобразитися на фінансовому стані підприємства, а саме негативно відобразитися на фінансовій стійкості, самостійності та загалом дати підстави до негативної характеристики структури джерел фінансування суб'єкта господарювання. Одними з варіантів джерел фінансування капіталу для

підприємства можуть стати надходження від інвестиційної діяльності, емісійний дохід та ін.

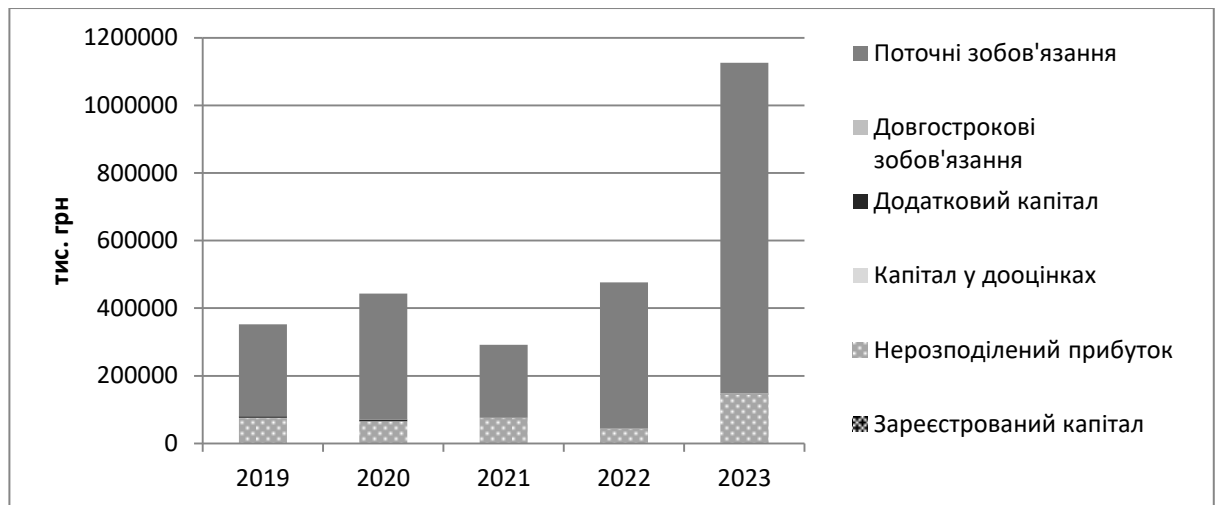

Рис. 2.3. Структура джерел фінансування капіталу ТОВ "Телекарт-Прилад" у 2019-2023 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Тепер докладніше проаналізуємо склад та структуру капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. Як вже зазначалось раніше існує багато методів для аналізу складу та структури капіталу підприємства.

Спочатку проаналізуємо динаміку капіталу підприємства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (тис. грн)

	2019	2020	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 у порівнянні з 2022, %	Темп приросту 2023 у порівнянні з 2019, %
Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	0	0
Капітал у дооцінках	708,00	708,00	0,00	0,00	0,00	-	-100
Додатковий капітал	4 567,00	4 567,00	0,00	0,00	0,00	-	-100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	73 063,00	62 993,00	74 125,00	40 979,00	146 200,00	+256,77	+100,10
Усього	80 338,00	70 268,00	76 125,00	42 979,00	148 200,00	+244,82	+84,47

Продовження табл. 2.7.

	2019	2020	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 у порівнянні з 2022, %	Темп приросту 2023 у порівнянні з 2019, %
Довгострокові зобов'язання та забезпечення							
Інші довгострокові зобов'язання	521,00	136,00	0,00	654,00	254,00	-61,16	-51,25
Усього	521,00	136,00	0,00	654,00	254,00	-61,16	-51,25
Поточні зобов'язання та забезпечення							
Поточна короткострокова заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	276,00	1098,00	0,00	0,00	0,00	-	-100
товари, роботи, послуги	2476,00	27355,00	52019,00	10566,00	15061,00	+42,54	+508,28
розрахунками з бюджетом	19442,00	94,00	17,00	3648,00	8637,00	+136,76	-55,58
у тому числі з податку на прибуток	19118,00	51,00	17,00	1846,00	8053,00	+336,24	-57,88
розрахунками з оплати праці	0,00	102,00	68,00	15,00	10,00	-33,33	-
за одержаними авансами	242039,00	250876,00	141530,00	337731,00	918313,00	+171,91	+279,41
за розрахунками з учасниками	0,00	27735,00	17040,00	56875,00	31345,00	-44,89	-
із внутрішніх розрахунків	0,00	0,00	0,00	0,00	4154,00	-	-
Інші поточні зобов'язання	7344,00	65644,00	5211,00	24021,00	0,00	-100,00	-100
Усього	271577,00	372904,00	215885,00	432856,00	977520,00	+125,83	+259,94

Джерело: складено та розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з таблиці, власний капітал підприємства має тенденцію до збільшення, так у 2023 році в порівнянні з 2022 роком загалом власний капітал виріс на 244,82%, що спричинено зростанням нерозподіленого прибутку. Це

позитивно характеризує діяльність компанії, адже вона збільшує свій власний капітал за рахунок ефективної діяльності підприємства.

Також зростання видно і у поточних зобов'язаннях та забезпеченнях. У 2023 році, в порівнянні з 2022 роком, вони виросли на 125,83%, та на 259,94% у порівнянні з 2019 роком. В основному це відбулося за рахунок зростання поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, а також за одержаними авансами. Проте такий ріст поточних зобов'язань може негативно відобразитися на фінансовому стані підприємства, у випадку якщо в нього не буде можливості покрити ці зобов'язання у необхідний строк та зменшить довіру постачальників до компанії з точки зору її платоспроможності.

А от довгострокові зобов'язання та забезпечення мають тенденцію до зниження, що може свідчити про те, що компанія погашає свої заборгованості за довгостроковими позиками.

Далі проведемо вертикальний аналіз власного та залученого капіталів та капіталу загалом.

Проаналізуємо співвідношення між власним та залученим капіталом підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (рис. 2.4.).

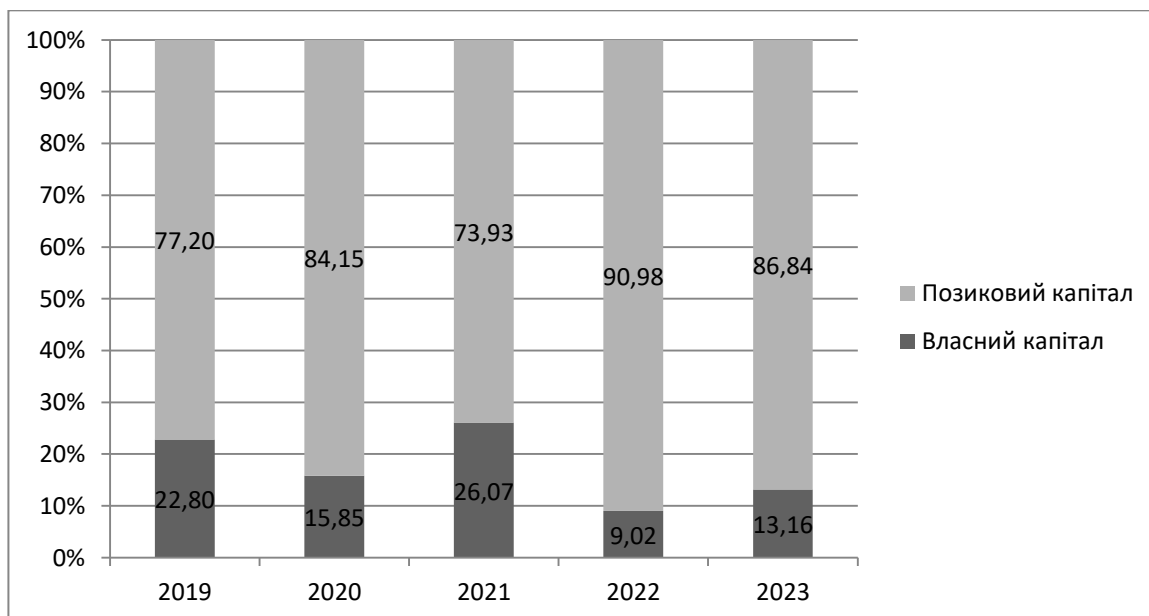

Рис. 2.4. Структура капіталу підприємства ТОВ "Телекарт-Прилад"

Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з рисунку найбільшу частку в загальному капіталі підприємства займає позиковий капітал (від 70% до 90%). Власний капітал має значно нижчу частку та складає від 9% до 26%. У 2023 році частка позикового капіталу склала 86,84%, а власного 13,16%. Такий розподіл капіталу може бути не надто сприятливим для компанії, адже вона значно покладається саме на залучений капітал, що може мати ризики для фінансового стану.

Розглянемо докладніше структуру власного капіталу компанії (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Аналіз структури власного капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

(у тис. грн)

	2019	2020	2021	2022	2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00
у % до всього власного капіталу	2,49	2,85	2,63	4,65	1,35
Капітал у дооцінках	708,00	708,00	0,00	0,00	0,00
у % до всього власного капіталу	0,89	1,01	0,00	0,00	0,00
Додатковий капітал	4 567,00	4 567,00	0,00	0,00	0,00
у % до всього власного капіталу	5,68	6,50	0,00	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	73 063,00	62 993,00	74 125,00	40 979,00	146 200,00
у % до всього власного капіталу	90,94	89,65	97,37	95,35	98,65
Усього	80 338,00	70 268,00	76 125,00	42 979,00	148 200,00

Джерело: складено та розраховано автором самостійно за даними фінансової звітності підприємства

На основі розрахованих даних можна зробити висновок, що найбільша частка у структурі власного капіталу підприємства припадає на нерозподілений прибуток. У 2023 році його частка склала 98,65% від всього власного капіталу. Це значення є найбільшим за аналізований період. З одного боку це добре, що у підприємства залишається достатньо коштів для фінансування свого капіталу після розподілу прибутку, проте йому слід замислитися над розширенням джерел фінансування для їх диверсифікації та зменшення ризиків.

Порівняємо як змінилась склад та структура власного капіталу у 2023 році в порівнянні з 2019 (рис. 2.5. та рис. 2.6.).

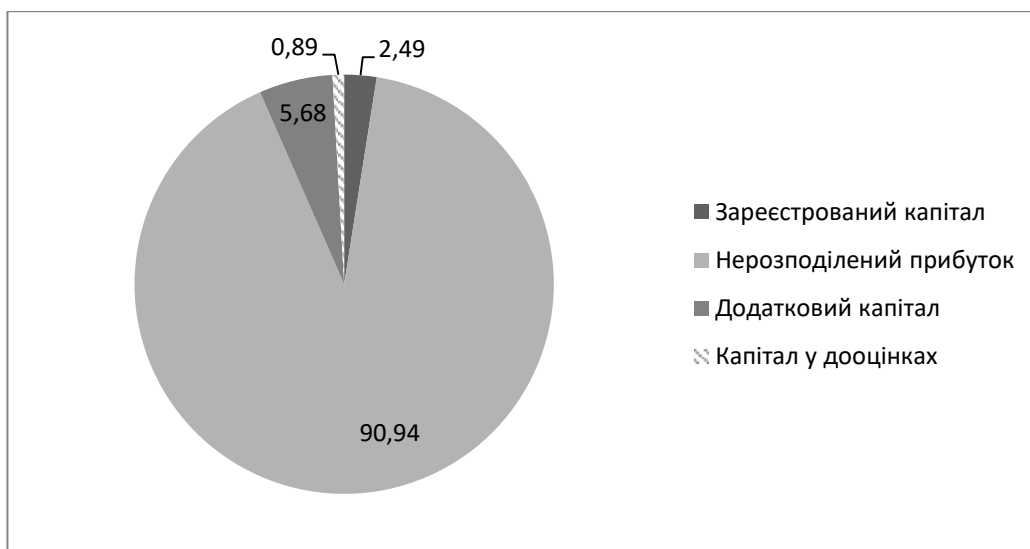

Рис. 2.5. Структура власного капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» у 2019 р. (у %)

Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

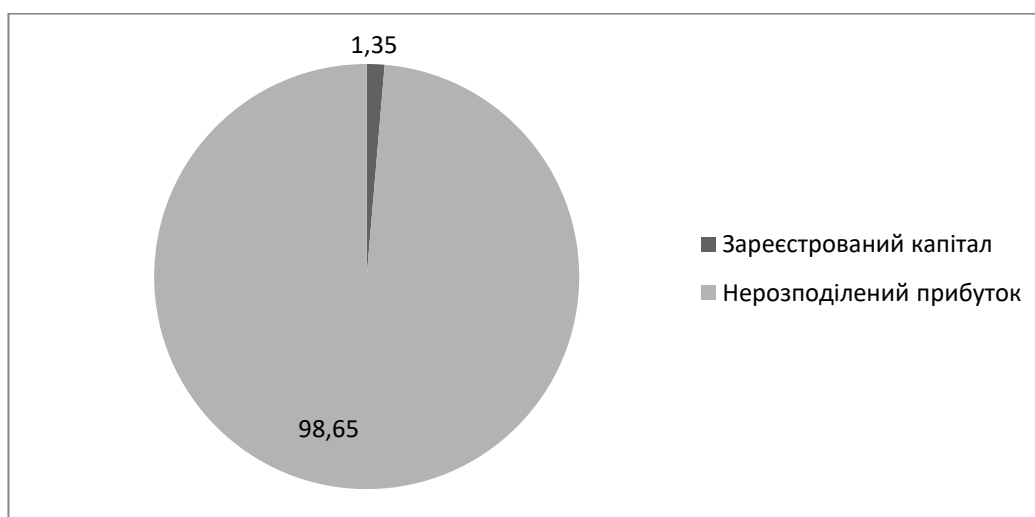

Рис. 2.6. Структура власного капіталу ТОВ "Телекарт-Прилад" у 2023 р. (у %)

Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з рисунків підприємство у 2023 році мало менш розгалужену структуру власного капіталу, у порівнянні з 2019 роком, коли у підприємства був додатковий капітал та капітал у дооцінках. Найвагомішою статтею власного капіталу як був так і залишається нерозподілений прибуток.

Тому підприємству слід переглянути структуру власного капіталу і зробити її більш розгалуженою, тим самим збільшивши обсяг власного капіталу у загальній структурі суб'єкта господарювання.

Розглянемо структуру позикового капіталу (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Аналіз структури залученого капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

(у тис. грн)

	2019	2020	2021	2022	2023
Довгострокові зобов'язання та забезпечення					
Інші довгострокові зобов'язання	521,00	136,00	0,00	654,00	254,00
у % до довгострокових зобов'язань	100,00	100,00	-	100,00	100,00
Усього за розділом	521,00	136,00	0,00	654,00	254,00
у % до всього залученого капіталу	0,19	0,04	0,00	0,15	0,03
Поточні зобов'язання та забезпечення					
Поточна КЗ за: довгостроковими зобов'язаннями	276,00	1 098,00	0,00	0,00	0,00
у % до поточних зобов'язань	0,10	0,29	0,00	0,00	0,00
товари, роботи, послуги	2 476,00	27 355,00	52 019,00	10 566,00	15 061,00
у % до поточних зобов'язань	0,91	7,34	24,10	2,44	1,54
розрахунками з бюджетом	19 442,00	94,00	17,00	3 648,00	8 637,00
у % до поточних зобов'язань	7,16	0,03	0,01	0,84	0,88
у тому числі з податку на прибуток	19 118,00	51,00	17,00	1 846,00	8 053,00
у % до поточних зобов'язань	7,04	0,01	0,01	0,43	0,82
розрахунками з оплати праці	0,00	102,00	68,00	15,00	10,00
у % до поточних зобов'язань	0,00	0,03	0,03	0,003	0,001
за одержаними авансами	242 039,00	250 876,00	141 530,00	337 731,00	918 313,00
у % до поточних зобов'язань	89,12	67,28	65,56	78,02	93,94
за розрахунками з учасниками	0,00	27 735,00	17 040,00	56 875,00	31 345,00
у % до поточних зобов'язань	0,00	7,44	7,89	13,14	3,21
із внутрішніх розрахунків	0,00	0,00	0,00	0,00	4154
у % до поточних зобов'язань	0,00	0,00	0,00	0,00	0,42
Інші поточні зобов'язання	7 344,00	65 644,00	5 211,00	24 021,00	0,00
у % до поточних зобов'язань	2,70	17,60	2,41	5,55	0,00
Усього за розділом	271 577,00	372 904,00	215 885,00	432 856,00	977 520,00
у % до всього залученого капіталу	99,81	99,96	100,00	99,85	99,97
Усього залученого капіталу	272 098,00	373 040,00	215 885,00	433 510,00	977 774,00

Джерело: складено та розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

З таблиці можна зробити висновки, що найбільшу частку в структурі позикового капіталу займають поточні зобов'язання. Вони складають більше

99,00% від всього залученого капіталу. Тобто підприємство більше орієнтується на позики, що мають короткостроковий характер, аніж на позики, виплати за якими можна здійснювати в більш довгий термін, як наприклад, довгострокові кредити банків.

Що ж до структури самих поточних зобов'язань, то найбільшу частку тут займає поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами. Так у 2022 році їх частка склала 78,02%, а у 2023 році збільшилась до 93,94% від загальної суми поточних зобов'язань та забезпечень.

Порівняємо структуру позикового капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» у 2023 році зі значеннями 2019 року (рис. 2.7 та рис. 2.8).

Як видно з рисунків у 2023 році у підприємства вже відсутні поточні зобов'язання за довгостроковими зобов'язаннями, а також інші поточні зобов'язання, проте з'явилися такі статті як поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками та із внутрішніх розрахунків. Щодо найбільшої частки у структурі позикового капіталу то тут, як і у 2019 році, її займає поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами (2019 рік – 89,00%, 2023 рік – 94,00%).

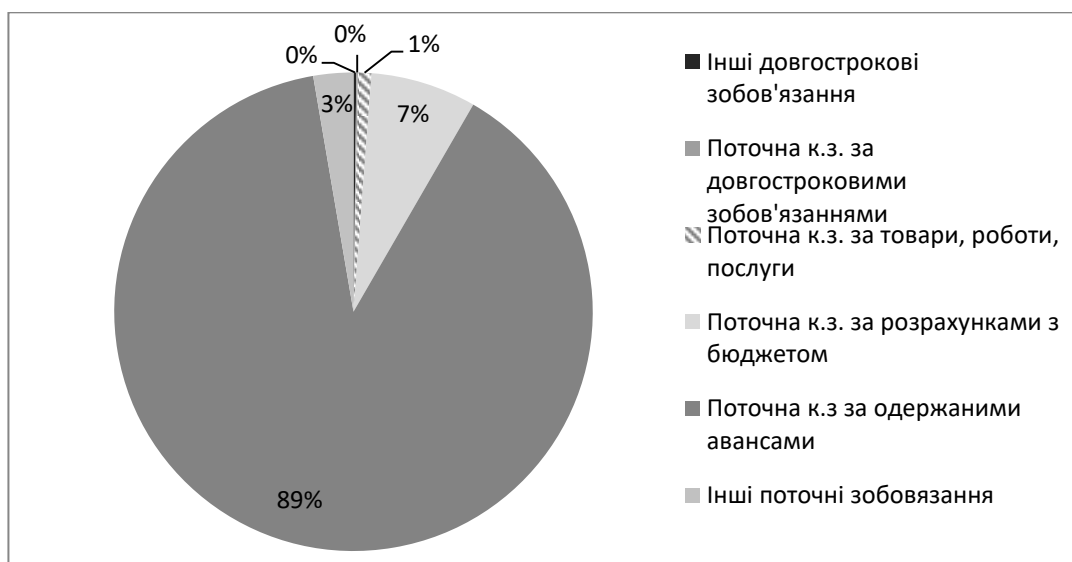

Рис. 2.7. Структура позикового капіталу ТОВ "Телекарт-Прилад" за 2019 р.

Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Рис. 2.8. Структура позикового капіталу ТОВ " Телекарт-Прилад" за 2023 р.
Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

2.3. Оцінка ефективності формування капіталу ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

Для того, аби оцінити на скільки ефективно здійснюється формування та розпорядження капіталом на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» необхідно розрахувати такі показники як рентабельність капіталу, його оборотність, фінансовий ризик та ін.

Проведемо аналіз рентабельності власного капіталу. Рентабельність власного капіталу (ROE) визначається за формулою: чистий прибуток/((власний капітал на початок + власний капітал на кінець періоду)/2). Також проаналізуємо рентабельність позикового капіталу та капіталу загалом за аналогічною формулою.

Результати розрахунків представлені в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Рентабельність капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

	2019	2020	2021	2022	2023
Рентабельність власного капіталу	1,38	0,78	0,08	0,53	1,10
Рентабельність позикового капіталу	0,39	0,18	0,02	0,10	0,15
Рентабельність капіталу загалом	0,30	0,15	0,02	0,08	0,13

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з розрахунків, рентабельність власного капіталу підприємства в усі роки, окрім 2021 року, відповідала нормативному значенню $> 0,2$, що позитивно характеризує діяльність підприємства та свідчить, що у нього позитивна віддача чистого прибутку на власний капітал. Рентабельність позикового капіталу є нижчою та не відповідає нормативній, що може бути спричинено значними обсягами залучених ресурсів. Рентабельність капіталу загалом також є недостатньою, адже на 1 грн ресурсів підприємства, наприклад, у 2023 році припадає лише 0,13 грн прибутку.

Наступним розрахуємо коефіцієнт оборотності капіталу, який демонструє скільки товарів та/або послуг було реалізовано на кожну грн капіталу підприємства (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Коефіцієнт оборотності капіталу підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт оборотності капіталу загалом	1,08	0,99	1,70	1,30	0,89
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,72	6,24	6,51	14,40	6,74
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	1,39	1,18	2,30	1,43	1,02

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з даних таблиці, коефіцієнт оборотності капіталу має в основному значення більше 1, що позитивно характеризує діяльність підприємства. Коефіцієнт оборотності власного капіталу протягом 2019-2022 років має тенденцію до зростання, що може свідчити про постійну оптимізацію

роботи підприємства в цій сфері. Коефіцієнт оборотності позикового капіталу є дещо нижчим за оборотність власного капіталу, через більші обсяги саме позикового капіталу, проте чистого доходу компанії від реалізації товарів та/або послуг припадає більше 1 грн на одиницю залучених джерел, що є позитивною тенденцією.

Прослідкуємо також за динамікою коефіцієнту фінансового ризику компанії ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр. (рис. 2.9).

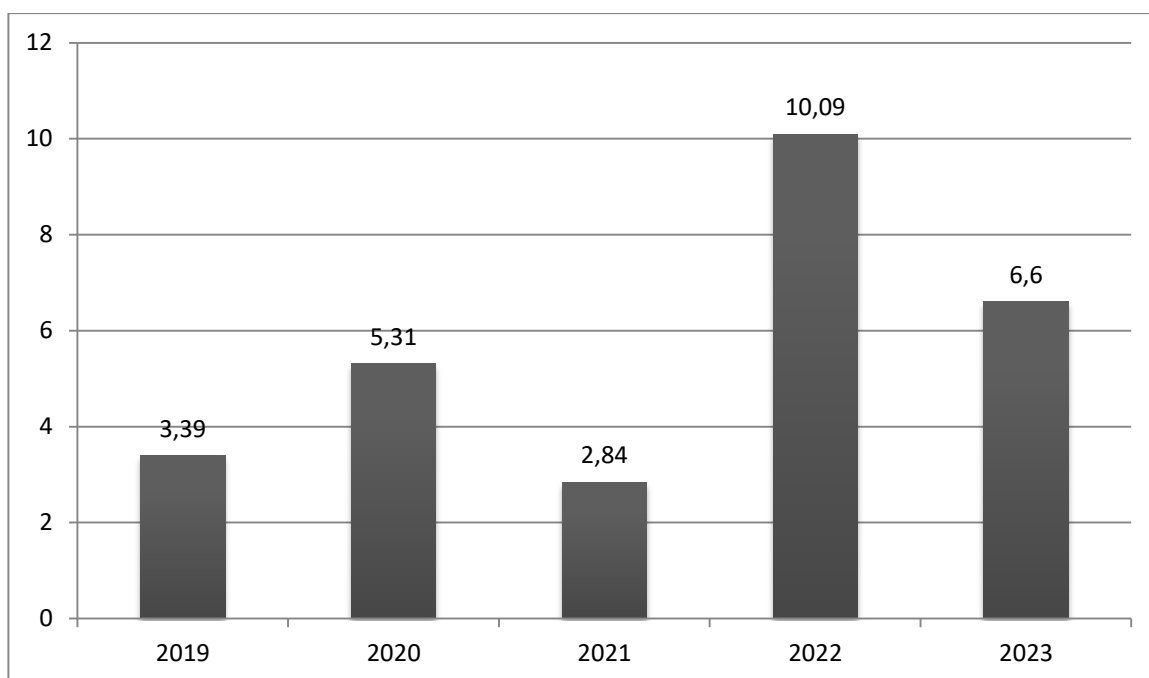

Рис. 2.9. Динаміка коефіцієнту фінансового ризику ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Значення показника фінансового ризику на підприємстві є досить високими в порівнянні з нормативним (≤ 1) та негативно характеризує діяльність підприємства. Підприємство має високу залежність від позикових коштів та через це немає належної фінансової стійкості. Обсяг позикових коштів на 1 грн власного капіталу у 2022 році становив 10,09 грн, у 2023 році ситуація дещо покращилась і на 1 грн власного капіталу припадає 6,60 грн залученого капіталу, проте це все ще є критичним, так як через значне переважання позикового капіталу над власним підприємство втрачає свою

самостійність щодо прийняття управлінських рішень пов'язаних з розвитком підприємства, адже такі рішення буде можливість приймати тільки після погодження надання ресурсів від кредиторів.

Для підтвердження наявності у підприємства проблеми із фінансовою самостійністю, розрахуємо коефіцієнт автономії та відслідкуємо його динаміку (рис. 2.10).

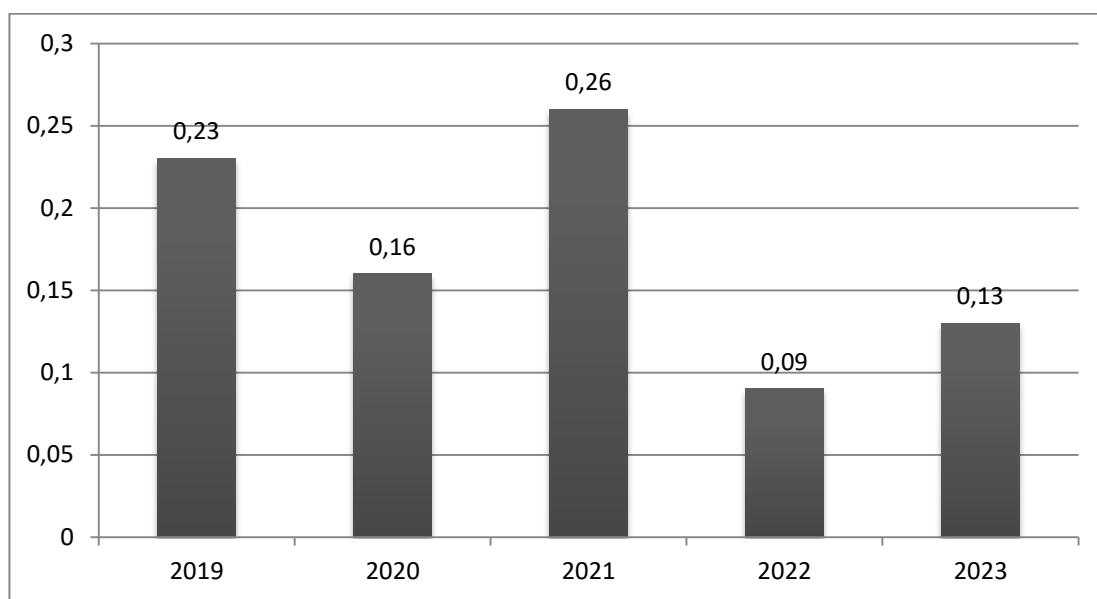

Рис. 2.10. Динаміка коефіцієнта автономії ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Оптимальним вважається значення $> 0,5$, проте за аналізований період показник так і не досяг цього значення, що підтверджує високу залежність компанії від залучених джерел.

Наступним розглянемо коефіцієнт фінансової стійкості підприємства (рис. 2.11).

Даний показник знаходиться на низькому рівні у порівнянні з нормативними $0,7-0,9$, що свідчить про низьку фінансову стійкість підприємства, так як наявного власного капіталу та довгострокових зобов'язань недостатньо для фінансування своїх активів. Цей показник є певним індикатором того, чи може компанія залишатися платоспроможною протягом

довгого часу, тому такі низькі значення можуть погіршити ставлення до компанії можливих інвесторів та кредиторів.

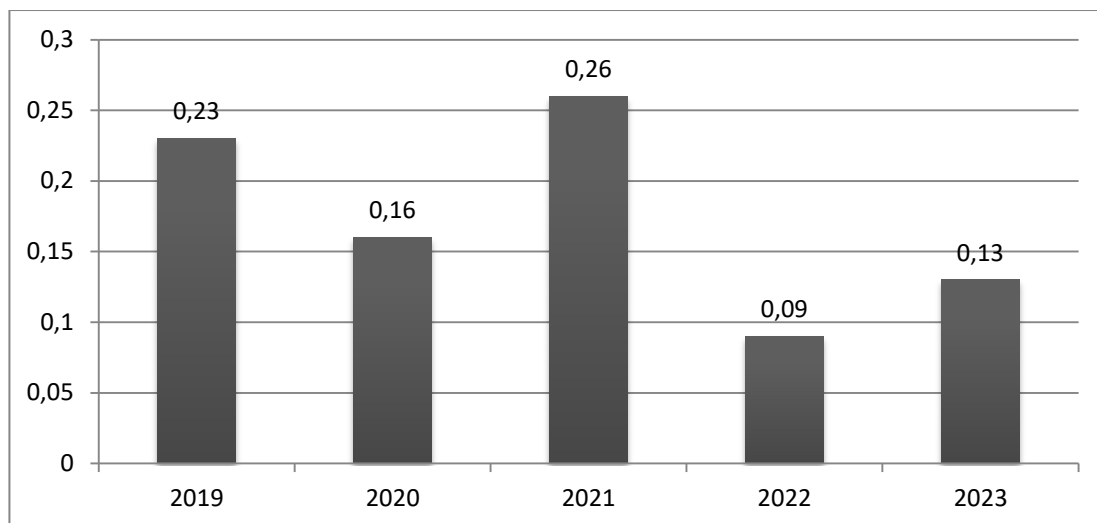

Рис. 2.11. Динаміка фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад» у 2019-2023 рр.

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Важливим також є коефіцієнт маневреності, який демонструє яка кількість «вільних» коштів містяться у власному капіталі і може бути використана для фінансування поточної діяльності підприємства (рис. 2.12).

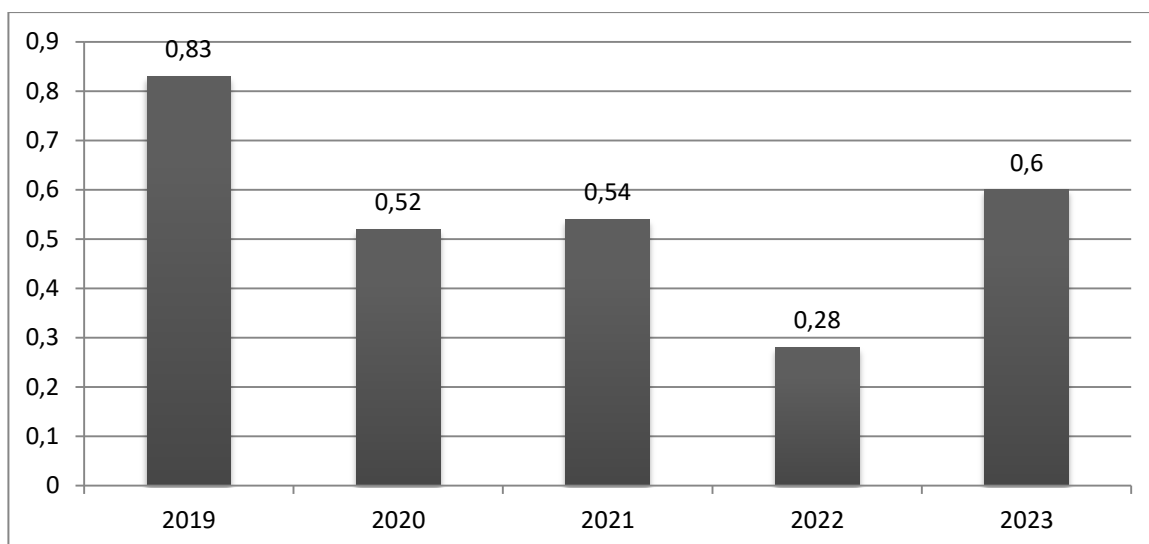

Рис. 2.12. Динаміка коефіцієнту маневреності ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Нормативне значення даного показника: 0,25-0,9. Як видно з рисунка, в усі роки аналізованого періоду компанія мала значення, що знаходяться у нормативному діапазоні. Це є позитивною характеристикою для фінансової діяльності підприємства. У 2022 році коефіцієнт маневреності становив 0,28, що відповідало нижній межі нормативного діапазону 0,25-0,9. У 2023 році показник значно покращився, зрісши до 0,60. Це свідчить про суттєве збільшення частки «вільних» обігових коштів у власному капіталі підприємства. Таке зростання вказує на підвищення фінансової гнучкості підприємства та його здатності швидко реагувати на зміни ринкової ситуації.

Як вже зазначалось раніше, у підприємства суттєві обсяги позикового капіталу займають поточні зобов'язання та забезпечення тому розрахуємо показник поточної заборгованості (рис. 2.13).

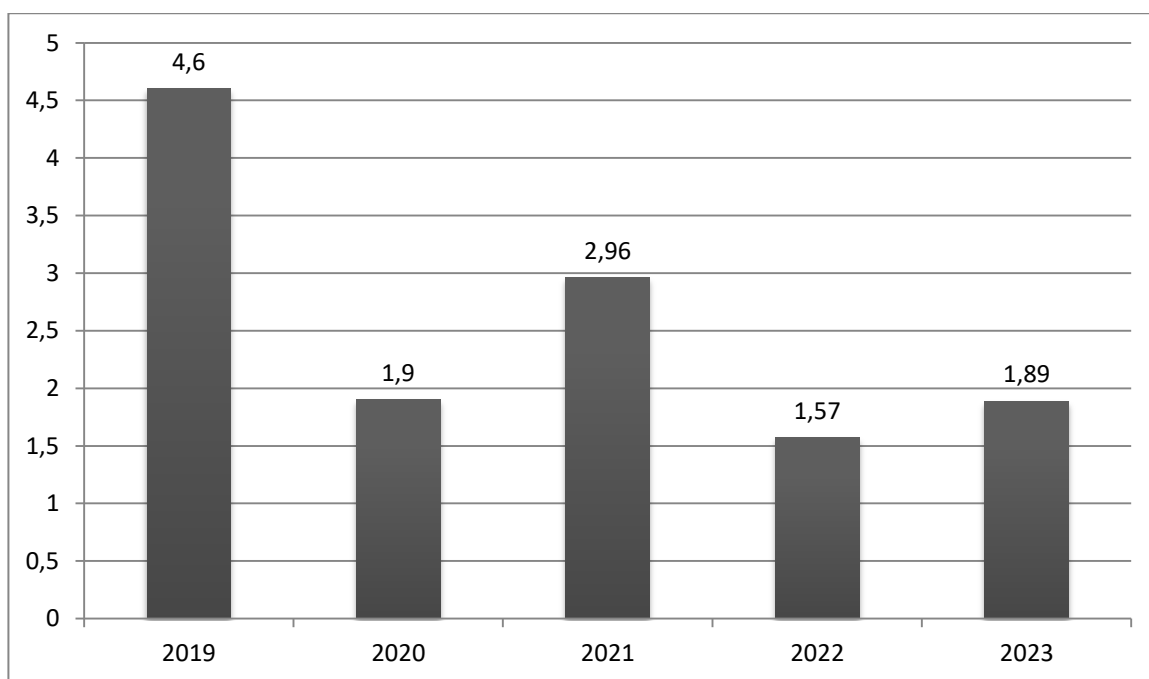

Рис. 2.13. Динаміка коефіцієнту поточної заборгованості ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2023 рр.

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Наведений показник значно більше нормативного значення ≤ 1 , що негативно характеризує діяльність підприємства, адже такі показники свідчать, що підприємству недостатньо коштів його дебіторів для покриття поточних

зобов'язань. Це може негативно відобразитися на платоспроможності та надійності підприємства.

Проаналізувавши усі наведені вище показники можна зробити загальний висновок про те, що у підприємства незбалансована структура капіталу: значне переважання залучених джерел, а саме короткострокових зобов'язань.

Така структура не дає компанії можливостей приймати самостійні управлінські рішення, так як вони суттєво залежать від рішень позичальників.

Так само спостерігаються проблеми з диверсифікацією джерел фінансування, тобто підприємство має доволі мало видів фінансування власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

Тому підприємству слід замислитись над змінням структури його капіталу на користь збільшення частки власного капіталу, задля покращення фінансової стійкості та самостійності компанії. А також над ресурсами покриття наявних у підприємства зобов'язань, збільшення частки довгострокових запозичень та урізноманітнення джерел залучення ресурсів, як власних, так і позикових, для фінансування своєї діяльності.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація структури капіталу відповідно до потреб підприємства

Відповідно до проведеного аналізу на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад», виявлено такі недоліки у структурі його капіталу:

- 1) значне переважання позикового капіталу над власним;
- 2) мала кількість власних джерел фінансування капіталу підприємства;
- 3) значне переважання поточних зобов'язань у структурі позикового капіталу підприємства, а саме поточних зобов'язань за виданими авансами.

Така незбалансована структура капіталу підприємства призводить до погіршення фінансово-економічного стану ТОВ «Телекарт-Прилад».

Через це у суб'єкта господарювання спостерігаються такі проблеми з показниками ефективності структури капіталу, як:

- недостатній рівень рентабельності позикового капіталу і капіталу загалом;
- високий рівень фінансового ризику;
- низький рівень коефіцієнта автономності;
- недостатній рівень фінансової стійкості;
- високий рівень поточної заборгованості.

Тобто підприємство на даний момент має таку структуру капіталу, яка не дозволяє йому вільно та самостійно розпоряджатися капіталом, через залежність від рішень кредиторів, бо компанія використовує значну кількість залучених ресурсів. Також це впливає і на імідж компанії з боку клієнтів та потенційних інвесторів, адже невелика частка власних ресурсів може ставити під сумнів платоспроможність та стійкість компанії, що у майбутньому може призвести до скорочення зовнішніх джерел фінансування.

Тому підприємству слід замислитись над збалансуванням структури капіталу, так як це допоможе покращити фінансово-економічний стан підприємства, збільшить кількість ресурсів, які підприємство може направляти на свій розвиток, при цьому не маючи залежності.

Розглянемо варіанти співвідношення власного та залученого капіталу, за яких підприємство матиме більш оптимальні значення наведених показників.

Станом на 2023 рік підприємство ТОВ «Телекарт-Прилад» має таке співвідношення між власним та позиковим капіталом: власний капітал складає 13,16%, позиковий – 86,84% в загальному капіталі.

Розрахуємо оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу за коефіцієнтом рентабельності позикового капіталу, так як у підприємства він знаходиться на досить низькому рівні. Нормативне значення даного показнику знаходиться на рівні $> 0,2$.

За чистого прибутку 2023 року у сумі 105 221,00 тис. грн та бажаного значення коефіцієнта рентабельності позикового капіталу 0,2, сума позикового капіталу компанії складе 526 105,00 тис. грн, що на 451 669,00 тис. грн менше ніж фактичне значення.

У такому випадку, за незмінного значення суми загального капіталу, сума власного капіталу складе 599 869,00 тис. грн, а структура капіталу підприємства матиме вигляд:

- власний капітал – 53,28%;
- позиковий капітал – 46,72%.

Тепер розрахуємо оптимальну структуру капіталу відповідно до коефіцієнта фінансового ризику, нормативне значення даного показнику ≤ 1 .

Якщо взяти за бажане значення 1, то співвідношення між власним та залученим капіталом має бути 50 до 50, тобто, виходячи із суми загального капіталу суб'єкта господарювання станом на 2023 рік 1 125 974,00 тис. грн, сума як власного так і позикового капіталу складе 562 987,00 тис. грн. Таким чином, у порівнянні з фактичними значеннями за 2023 рік, власний капітал збільшився на 414 787 тис. грн, а позиковий зменшився на цю ж суму.

Наступним розрахуємо структуру капіталу відповідно до коефіцієнту автономності. Як вже зазначалось раніше, його значення є доволі низьким та погано характеризує діяльність компанії, так як свідчить про високу залежність від зовнішніх умов.

Нормативом даного показника вважається значення $> 0,5$. Тому за бажане значення ми візьмемо 0,6. У 2023 році значення коефіцієнту автономії складало 0,13.

За наведених умов та за фактичного значення загального капіталу, сума бажаного власного капіталу складе 675 584,40 тис. грн, що на 527 384,40 тис. грн більше за її фактичне значення. Сума позикового капіталу відповідно складе 450 389,60 тис. грн, а структура капіталу матиме вигляд:

- власний капітал – 60,00%;
- позиковий капітал – 40,00%.

Наступним не менш важливим показником, на який має вплив структура капіталу є фінансова стійкість. Його нормативне значення знаходиться в межах 0,7-0,9.

Розрахуємо, суми та частки власного та залученого капіталу компанії, якщо за бажане значення фінансової стійкості буде 0,8. За умови незмінності обсягів довгострокових зобов'язань та загальної суми капіталу, сума власного капіталу складе 900 525,2 тис. грн, позикового капіталу – 225 448,8 тис. грн., структура ж матиме вигляд:

- власний капітал – 79,98%
- позиковий капітал – 20,02%

Проте компанія може збільшити частку позикового капіталу шляхом збільшення довгострокових запозичень, при цьому зменшивши частку власного капіталу. У такому випадку значення фінансової стійкості залишиться незмінним.

Підсумок проведених розрахунків наведено на рис. 3.1.

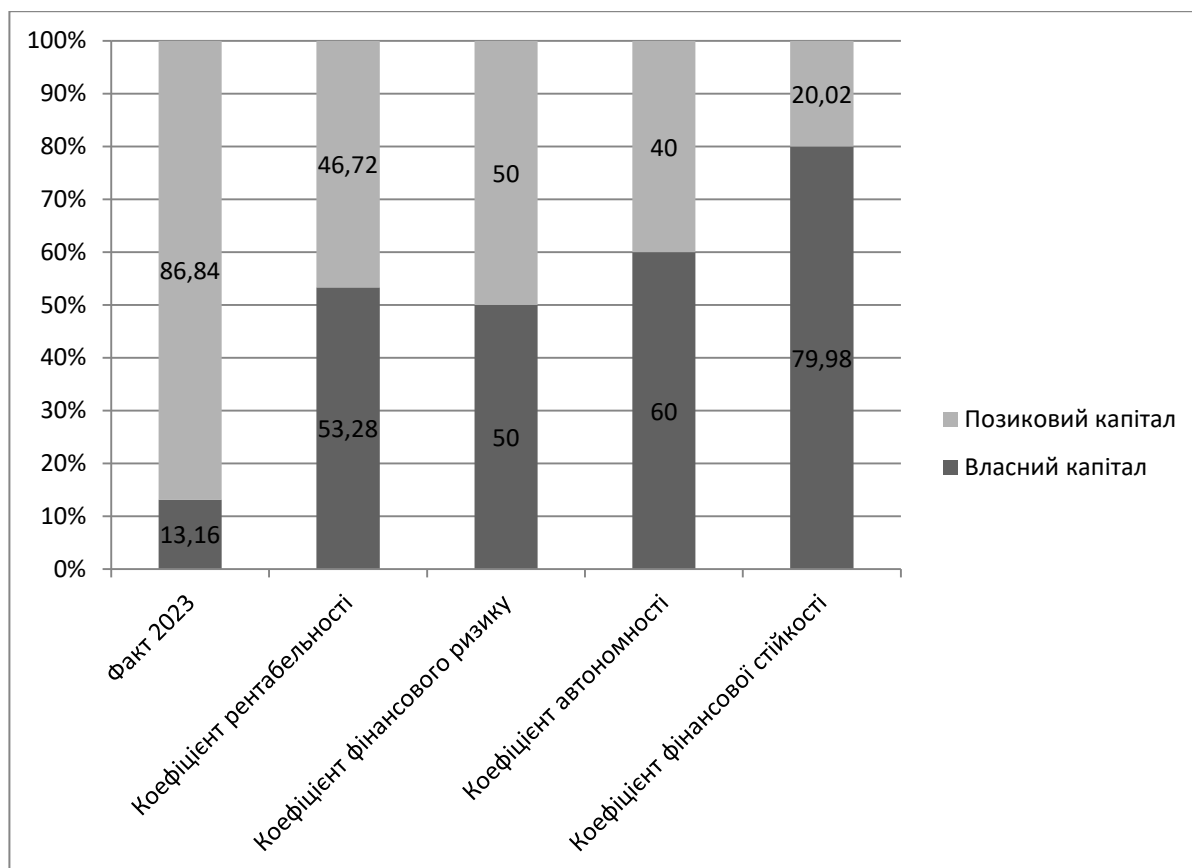

Рис. 3.1. Оптимальна структура капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» на 2023 рік на основі фінансових коефіцієнтів

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

З рисунку видно, що компанії слід збільшити частку власного капіталу хоча б до 50-55% для отримання позитивних результатів рентабельності, фінансової стійкості, автономії та ризику, а також при цьому скоротити кількість позикового капіталу до 45-50%.

За дотримання такої структури капіталу суб'єкт господарювання матиме підвищення рівня фінансової стійкості, покращення фінансово-економічного стану підприємства, а також збільшення конкурентоспроможності та надійності.

3.2. Рекомендації щодо джерел фінансування підприємства

Наразі, станом на 2023 рік, джерелами фінансування підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» виступають акціонерний капітал, нерозподілений капітал, поточні зобов'язання та у досить невеликому розмірі – довгострокові зобов'язання.

Тому суб'єкту господарювання слід розширити структуру джерел фінансування капіталу, таким чином зменшивши ризики, що пов'язані з малою диверсифікацією джерел, а також збільшивши обсяги ресурсів, що можуть бути вкладені в нові проєкти, розвиток та розширення виробництва, впровадження нових технологій, залучення нових співробітників.

Розглянемо деякі варіанти залучення капіталу для підприємства. Насамперед компанії слід замислитися над збільшенням джерел фінансування власного капіталу, адже його у компанії, в порівнянні з позиковим, доволі мало.

Одним з варіантів збільшення власного капіталу може бути збільшення розмірів статутного капіталу. Таке збільшення можливе завдяки нерозподіленому прибутку – в такому випадку проводяться збори акціонерів та ухвалюється відповідне рішення: на збільшення статутного капіталу може направлятися як частина нерозподіленого прибутку, так і уся сума – все залежить від економічної ситуації на підприємстві, наявності інших планів на нерозподілений капітал та рішень, що приймаються акціонерами.

Також збільшити статутний капітал можна і завдяки додаткових вкладів учасників товариства або третіх осіб. Додатковим вкладом можуть виступати як гроші, цінні папери так і майно. У випадку вкладів у негрошовій формі, на загальних зборах приймається рішення про їх грошове вираження.

Ще одним з варіантів фінансування капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» може бути інвестування. При обранні даного методу компанія може йти двома шляхами:

- бути інвестором для іншого господарюючого суб'єкта;
- залучити інвесторів до себе в компанію.

При обрані першого варіанту підприємство самостійно веде свою інвестиційну діяльність шляхом формування свого інвестиційного портфеля та отримуючи при цьому дохід у вигляді дивідендів та відсотків.

При цьому підприємству слід раціонально підходити до вибору активів, у які воно в майбутньому буде інвестувати. При їх виборі необхідно зважати на фактори, наведені на рис. 3.2.

Ризиковість

- слід розуміти, що, обираючи надто ризикові активи, компанія може не тільки не отримати жодного прибутку, а й втратити інвестовані кошти, тому таких активів в портфелі повинно бути небагато.

Вид інвестиційного активу

- компанії слід визначитися з тим, вкладення у які види активів їй цікавлять та будуть найбільш вигідними.

Вартість інвестиційного проєкту/активу

- підприємству слід визначитися, якою сумою для інвестування воно володіє та розподілити її між різними інвестиційними активами

Дохідність

- компанії варто звертати увагу на інвестиційні активи, що мають достатній та високий рівень дохідності при низькому рівні ризикованості.

Диверсифікованість

- слід вкладатися в різні активи з різним рівнем дохідності та ризику - саме у такому випадку ризиковість буде меншою, а шанс на отримання прибутків більшим.

Рис. 3.2. Критерії вибору інвестиційних активів

Джерело: складено автором на основі [4]

Іншим варіантом фінансування капіталу за рахунок інвестування може бути залучення інвестора на підприємство шляхом підготовки інвестиційних проєктів або емісії цінних паперів.

Інвесторами можуть виступати як фізичні особи, так і юридичні, а за походженням компанія може залучити вітчизняні та іноземні інвестиції.

У випадку випуску цінних паперів підприємство отримуватиме емісійний дохід, а у випадку залучення інвестора, що буде вкладатися в саме підприємство, його діяльність – збільшення акціонерного капіталу.

При виборі останнього варіанту слід відповідально підходити до вибору інвестору та розуміти, з якою метою підприємство вдається до такого методу фінансування. Існує ряд причин, за яких підприємство залучатиме інвестора (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Причини залучення інвестора компанією

Джерело: складено автором на основі [42]

При залученні інвестора до діяльності компанії слід зважати і на те, що при деяких з видів інвестування інвестор може втручатися в діяльність компанії, вимагати більшої прозорості та відкритості від фінансової звітності. Тому при роботі з інвестором слід уточнювати такі моменти.

Збільшити власний капітал компанія може і шляхом створення резервного капіталу завдяки відрахуванням від чистого прибутку або від

нерозподіленого прибутку. Такий капітал може використовуватися підприємством для фінансування нових проєктів, розвитку виробництва та покриття, у випадку необхідності, збитків компанії, проте не використовується для розподілення прибутку між учасниками товариства.

Також компанія може отримувати фінансування з боку держави у рамках відповідних державних програм, надавати майно в оренду.

Таким чином, розширивши перелік джерел фінансування, ТОВ «Телекарт-Прилад» може покращити структуру свого капіталу, зменшити ризики, пов'язані із залученням ресурсів та мати вищу конкурентоспроможність, направляючи отримані ресурси на розвиток свого бізнесу, покращення продукції що виробляється, введення нових технологій та розширення.

3.3. Розрахунок ефективності використання джерел фінансування капіталу підприємства за допомогою математичного моделювання

Як зазначалось ТОВ «Телекарт-Прилад» має значні обсяги позикового капіталу. Розглянемо як розміри кредиторської заборгованості впливають на виручку підприємства.

Для цього скористаємося математичним моделюванням. Математичне моделювання являється ефективним методом для визначення залежності між різними, не пов'язаними між собою у формульному вираженні, елементами. Воно дозволяє знайти прогнозне значення необхідних показників, відслідкувати вплив наявних факторів на досліджуваний показник.

Економіко-математичне моделювання є актуальним для підприємств, які прагнуть поліпшити свій фінансово-економічний стан, спрогнозувати майбутні витрати, прибутки чи інші показники діяльності.

Незважаючи на нестабільні умови, в яких зараз знаходиться Україна, на не завжди прогнозовані зміни в попиті, конкуренції на ринку, економіко-

математичне моделювання усе ще залишається одним з ефективних методів для планування показників та відслідковування зв'язків між ними.

Математичне моделювання базується на певних принципах, що наведені на рис. 3.4.

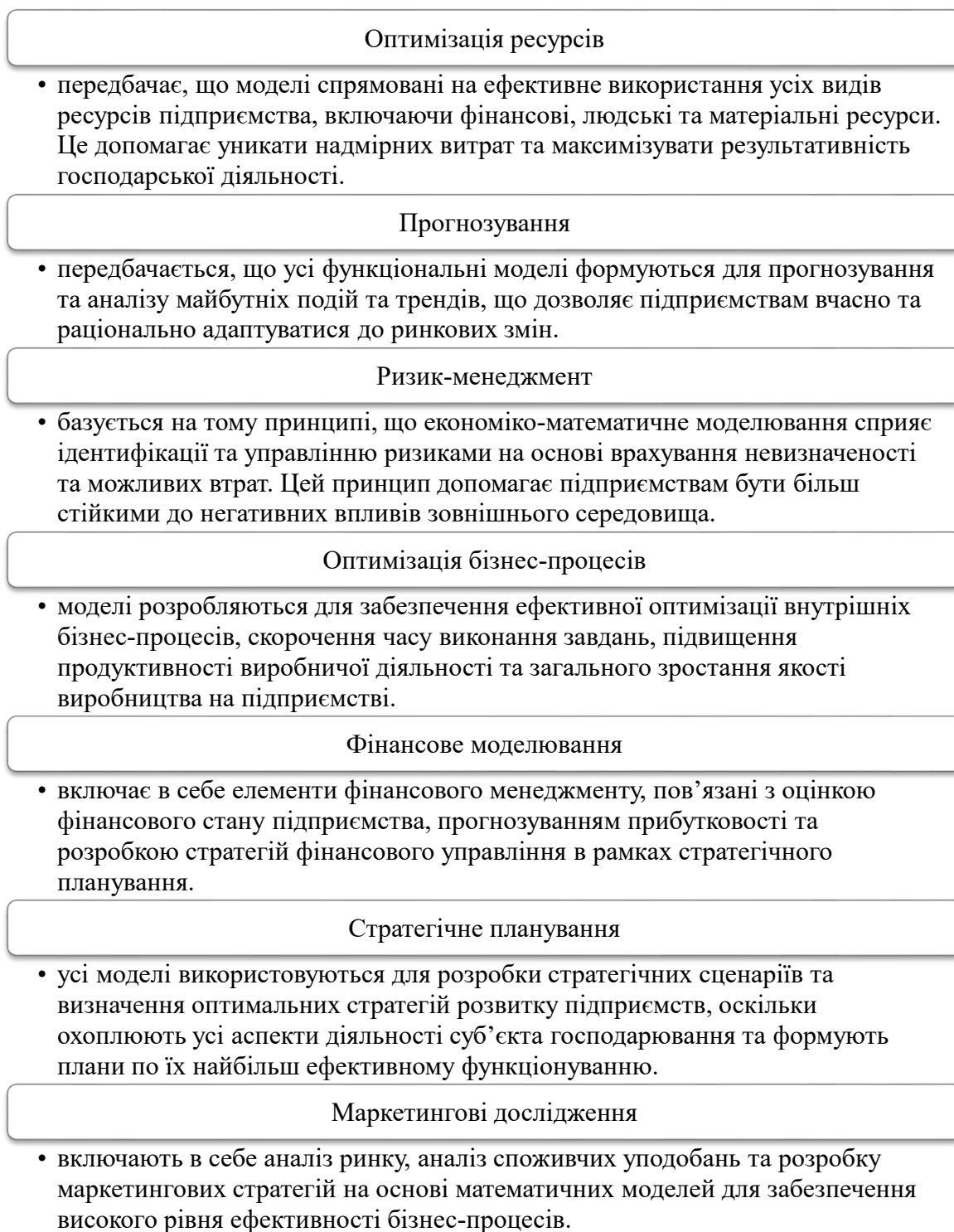

Рис. 3.4. Принципи математичного моделювання

Джерело: складено автором на основі [33]

Тепер за допомогою математичного моделювання розглянемо залежність розмірів виручки підприємства від обсягів кредиторської заборгованості. Початкові дані наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Кредиторська заборгованість та виручка ТОВ «Телекарт-Прилад» у 2019-2023 рр. (у тис. грн)

Рік	Кредиторська заборгованість	Виручка
2019	272 098	379 050
2020	373 040	438 715
2021	215 885	495 825
2022	433 510	618 713
2023	977 774	998 982

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Наступним кроком відобразимо залежність між показниками у графічному вигляді (рис. 3.5).

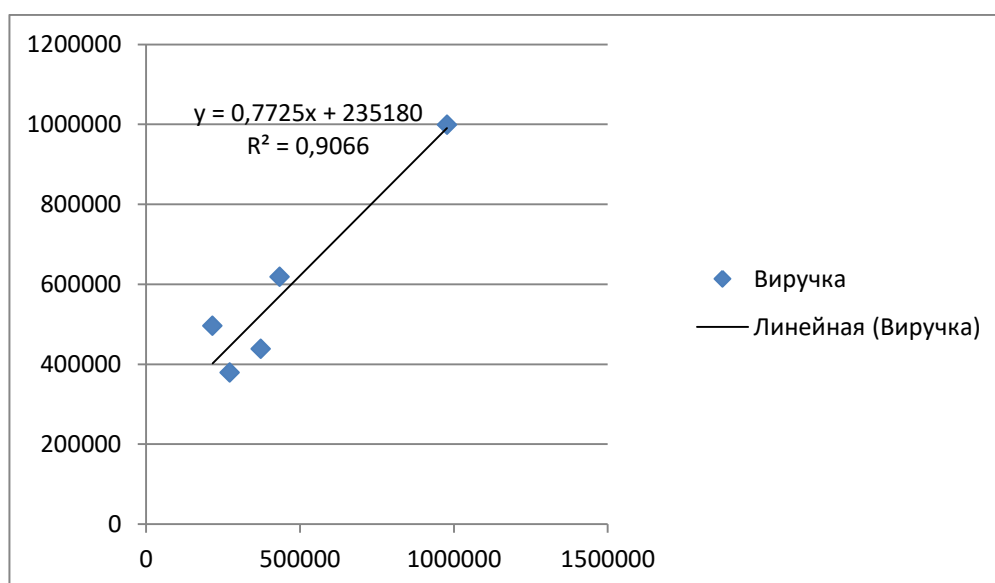

Рис. 3.5. Залежність виручки ТОВ «Телекарт-Прилад» від кредиторської заборгованості

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Отриманий коефіцієнт детермінації знаходиться на рівні 0,91 та свідчить про наявність залежності між обраними показниками.

Розрахуємо прогнозні значення обсягу кредиторської заборгованості за допомогою функції «ТЕНДЕНЦІЯ» та значення обсягу виручки при прогнозному значенні кредиторської заборгованості за допомогою отриманого рівняння (табл. 3.2):

$$r_{At} = 0,7725 \times (F_1)_t + 235180$$

Таблиця 3.2

Прогнозні значення розмірів кредиторської заборгованості та виручки на 2024 рік для ТОВ «Телекарт-Прилад» (тис. грн)

Рік	2019	2020	2021	2022	2023	Прогнозне значення 2024
Кредиторська заборгованість	272 098,00	373 040,00	215 885,00	433 510,00	977 774,00	896 008,00
Виручка	379 050,00	438 715,00	495 825,00	618 713,00	998 982,00	927 346,20

Джерело: розраховано автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

З даних моделювання видно, що при збільшенні розмірів кредиторської заборгованості зростають і розміри виручки. За прогнозного значення кредиторської заборгованості на 2024 рік 896 008,00 тис. грн (нижче на 8,36% від значення 2023 року) значення виручки також знизиться на 7,17% та становитиме 927 346,20 тис. грн.

ВИСНОВКИ

Капітал відіграє важливу роль в діяльності кожного господарюючого суб'єкта. Тому раціональне формування його структури є актуальною задачею для ефективного та результативного функціонування підприємств. Саме збалансована структура дозволяє підприємству вільно розпоряджатися наявними ресурсами, вкладати їх у розвиток та розширення своєї діяльності, проводити фінансову та інвестиційну діяльність та отримувати прибутки.

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки.

1. Сутність капіталу в сучасній економічній літературі є доволі багатоаспектним явищем і включає в себе багато завдань та функцій, що відображаються у його визначеннях. Загалом капітал являє собою певну сукупність ресурсів, наявних у господарюючого суб'єкта, яка використовується з метою фінансування його діяльності, розвитку та вдосконалення виробництва, покращення якості продукції. Його роль полягає у забезпеченні функціонування підприємства, характеристиці платоспроможності та конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта. У відповідності до різних класифікаційних ознак, капітал будь-якого підприємства поділяється на певні види. Найчастіше капітал поділяється за формою власності на власний та позиковий капітал, що знаходить своє відображення у фінансовій звітності підприємства. Власний капітал підприємства являє собою ресурси, що створені самим підприємством, вкладені його власниками. Позиковий капітал представляє ресурси, що залучені власниками суб'єкта господарювання від інших фізичних та/або юридичних осіб на умовах платності та повернення. Співвідношення між власним та позиковим капіталом і формує структуру капіталу підприємства.

2. При формуванні капіталу підприємство може використовувати різні джерела його фінансування – це ресурси у матеріальній або нематеріальній формі, що направляються на забезпечення повноцінного функціонування підприємства, його розвитку та розширення. Джерела фінансування можуть поділятися на внутрішні та зовнішні. Це можуть бути кредити в банку, оренда,

фінансовий та оперативний лізинг, залучення інвестицій, емісія цінних паперів, фінансування від держави або місцевих органів влади. При виборі джерел господарюючому суб'єкту слід орієнтуватися на вартість залучення відповідних джерел, їх ризиковість та можливості вкладення.

3. Основною задачею кожного підприємства є формування та підтримання найбільш оптимальної структури капіталу, яка б відповідала його потребам. Система управління капіталом має у собі два напрямки: управління процесом формування капіталу та управління процесом використання капіталом. Кожен з цих напрямків має свої завдання та цілі, проте вони пов'язані між собою та впливають на якість управління капіталом в цілому. Задля ефективного управління структурою капіталу підприємство може використовувати різні види аналізу, такі як: аналіз динаміки складових капіталу, вертикальний аналіз, аналіз фінансової стійкості, аналіз ефективності використання капіталу, аналіз ліквідності та рентабельності капіталу. Ці види аналізу можуть бути застосовані підприємством в залежності від цілей, які воно ставить перед собою, завдань та проблем, що виникають.

4. Підприємство ТОВ «Телекарт-Прилад» являється одним з провідних приладобудівних заводів, що спеціалізується на виготовленні приладів обліку електроенергії, систем автопарковок та інших телекомунікаційних засобів. Підприємство протягом аналізованого періоду з 2019 по 2023 рр. демонструє позитивні результати діяльності. Виручка від реалізованої продукції та чистий прибуток мають тенденцію до зростання, що є позитивною характеристикою діяльності компанії. Показники ліквідності та рентабельності знаходяться на достатньому рівні та в основному мають тенденцію до збільшення. Це демонструє швидкість реагування компанією на проблеми, що виникають, а також на зовнішні обставини. Проте коефіцієнти оборотності мають низькі значення та свідчать про неефективне розпорядження компанією своїми ресурсами.

5. З аналізу складу та структури джерел фінансування капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад» видно, що у компанії недостатньо розгалужена сукупність

джерел. Так, у 2023 році серед власних джерел фінансування у компанії спостерігається лише статутний капітал та нерозподілений прибуток, а серед залучених джерел тільки поточні зобов'язання та інші довгострокові зобов'язання. Така ситуація може бути доволі ризиковою для підприємства та призвести до зменшення його платоспроможності, а також погіршення конкурентності на ринку. Щодо структури капіталу, то тут спостерігається значне переважання позикового капіталу над власним. Такий розподіл негативно характеризує діяльність компанії у розрізі управління капіталом, так як значна частка позикового капіталу зменшує фінансову стійкість підприємства, його фінансову автономність, а також веде до зростання ризиків. Загалом капітал як власний, так і позиковий мають тенденцію до зростання, що свідчить про нарощення ресурсів підприємством.

6. При оцінці ефективності формування капіталу були проаналізовані показники рентабельності, оборотності, фінансового ризику, стійкості та автономії. При аналізі показників рентабельності було виявлено, що тільки рентабельність власного капіталу перебуває на достатньому рівні. Рентабельність позикового капіталу та капіталу загалом є недостатньою. Щодо показників оборотності то вони є достатніми та мають тенденцію до збільшення, що свідчить про те, що ТОВ «Телекарт-Прилад» проводить оптимізацію своєї роботи у цьому напрямку. З показником фінансового ризику ситуація на підприємстві несприятлива, так як значення цього коефіцієнта значно переважають над нормативним. Це може негативно відображатися на фінансово-економічному стані підприємства так як така значна концентрація залученого капіталу підприємство може втрачати свою самостійність щодо визначення цілей, прийняття рішень пов'язаних з роботою підприємства та розвитком виробництва, адже буде залежати від погодження позичальників на надання коштів. Так само негативними є показники фінансової автономності. Тобто компанія має високу залежність саме від залучених джерел фінансування. Коефіцієнт фінансової стійкості також є недостатнім. Низькі значення цього показника свідчать про те, що наявних у підприємства ресурсів

у вигляді власного капіталу та довгострокових зобов'язань не вистачає для покриття активів, що у свою чергу свідчить про те, що компанія може стати неплатоспроможною у довгостроковій перспективі.

7. На підприємстві існують проблеми зі структурою капіталу, а саме: значне переважання позикового капіталу над власним, мала кількість власних джерел фінансування діяльності та велика частка поточних зобов'язань. Шляхом здійснення розрахунків на основі нормативних значень показників фінансової стійкості, автономності та ризику нами було сформовано оптимальну структуру капіталу для ТОВ «Телекарт-Прилад»: власний капітал повинен займати приблизно 50-55% від загального капіталу, а позиковий капітал 45-50%.

8. Збільшення частки власного капіталу підприємство може досягти за допомогою збільшення розмірів статутного капіталу шляхом або додаткових вкладень, або завдяки перерозподілу нерозподіленого капіталу. Також підприємство може вдатися до інвестування. Тут також можливі два варіанти: підприємство виступатиме як інвестор, отримуючи дохід у вигляді дивідендів або навпаки залучить інвестора, що призведе до збільшення акціонерного капіталу. Можливий також варіант створення резервного капіталу.

9. Провівши математичне моделювання, нами встановлено залежність розмірів виручки від розмірів кредиторської заборгованості підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад», а саме, що при збільшені кредиторської заборгованості виручка підприємства також зростає.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бездітко О. Є. Управління фінансовими ризиками підприємства. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. № 3. С. 43-49.
2. Борщ О. Г. Методичні та практичні підходи до управління структурою капіталу акціонерних молокопереробних підприємств. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/metodichni-ta-praktichni-pidhodi-do-upravlinnya-strukturoyu-kapitalu-akcionernih-molokopererobnih-pidприємств.html> (дата звернення: 15.10.2024).
3. Версаль Н., Шолохова Г. Переваги та недоліки зовнішніх джерел фінансування малих і середніх підприємств в Україні. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 1. С. 182-192.
4. Гук О. В., Мошонько Г. А., Шендерівська, Л. П. Тенденції інвестування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. №29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/577/553> (дата звернення: 10.11.2024).
5. Гуріна Н. В., Яригіна А. В. Власний капітал підприємства: економічна сутність, проблеми обліку та шляхи його удосконалення. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/973/931> (дата звернення: 07.10.2024).
6. Домбровська С. О. Оптимізація структури капіталу підприємства в умовах невизначеності економічного середовища. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. №1. С. 100-107.
7. Домбровська С. О., Лапіна І. С. Структура капіталу підприємства: сучасні проблеми та парадигма розвитку: монографія. Харків, 2020. 256 с.
8. Євтушевська О. О., Чернов К. І. Теоретичні аспекти власного капіталу підприємства: сутність та структура. *Економіка харчової промисловості*. 2020. №3. С. 17-21.

9. Єпіфанова І. Ю., Супрун В. В. Методичні підходи до оцінювання стану управління капіталом. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: матеріали конференції ВНТУ*. Вінниця, 2021. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/31373> (дата звернення: 15.10.2024).
10. Ізюмська В. А. Аналіз теоретичних підходів до визначення дефініції «капітал підприємства». *Економіка та суспільство*. 2022. №35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1102/1059> (дата звернення: 25.09.2024).
11. Капітал підприємства: сутність, джерела формування та засади управління. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/17664/ (дата звернення: 30.09.2024).
12. Капітал підприємства: теоретичні основи. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/286590/mod_resource/content/2/%D0%9A%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%82%D0%B0%D0%BB_%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%201.pdf (дата звернення: 25.09.2024).
13. Квасницька Р., Мрозовський Я. Критеріальні підходи до формування оптимальної структури капіталу підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2021. № 2. С. 12–18.
14. Класифікація капіталу підприємства. URL: <https://studfile.net/preview/9691353/page:2/> (дата звернення: 30.09.2024).
15. Кремень В. М., Кремень О. І., Кравченко А. В. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 11. С. 19-22.
16. Кремень О. І., Колос В. І., Дементович Б. Р. та ін. Оптимізація структури капіталу підприємства. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2022. №1. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2022/1/7854> (дата звернення: 17.11.2024).

17. Кузенко Т. Б., Литовченко О. Ю., Сабліна Н. В. Шляхи удосконалення управління структурою капіталу підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 4. С. 81-88.
18. Куц Л. Л. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій. Тернопіль, 2012. 114 с.
19. Лапіна І. С., Кула М. В. Бюджетування як інструмент формування конкурентних переваг підприємства. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: збірник матеріалів XXI Міжнародної науково-практичної конференції Одеського національного економічного університету* (Одеса, 26-27 квітня 2023 р). Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 130-131.
20. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління капіталом підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 3. С. 147-154.
21. Латишева І. Л. Методичний підхід до управління структурою капіталу на основі стратегічних карт. *Ефективна економіка*. 2015. №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3974> (дата звернення: 15.10.2024).
22. Лубкей Н. П. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. *Менеджмент та підприємництво в Україні*. 2019. С. 38-45.
23. Макаренко Ю. П., Клименко Д. О. Формування оптимальної структури капіталу з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 45-49.
24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 03.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 26.09.2024).
25. Оперативний та фінансовий лізинг: що це таке та у чому відмінності. URL: <https://banki.ua/articles/operatyvnyy-ta-finansovyy-lizyng-shcho-ce-take-ta-u-chomu-vidminnosti> (дата звернення: 09.10.2024).

- 26.Погріщук Г. Б., Волощук Р. Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 16-22.
- 27.Поняття кредиту, його призначення та види. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/bank/19904/> (дата звернення: 10.10.2024).
- 28.Про фінансовий лізинг: Закон України від 01.01.2024 р. № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text> (дата звернення: 09.10.2024).
- 29.Роганова Г. О., Котлярова М. А. Аналіз та оптимізація структури капіталу підприємства. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2021. №27. С. 56-59.
- 30.Свіршко В. В., Карнаушенко А. С. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства та напрями його поліпшення. *Економіка, фінанси, управління: наукові підходи та практика реалізації*: збірник матеріалів здобувачів вищої освіти і молодих вчених III Всеукраїнської науково-практичної конференції. Херсон: ХДАУ, 2020. С. 183-186.
- 31.Сизоненко Ю. С. Проєктне фінансування: принципи, особливості та види. Трансформація фінансової системи України: тенденції та перспективи розвитку : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 24-25 листопада 2022 р.). Миколаїв: МНАУ, 2022. С. 27-30.
- 32.Сініцин О. О. Характеристика методів регулювання та оптимізації структури капіталу корпорації. *Ефективна економіка*. 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2927> (дата звернення: 15.10.2024).
- 33.Скорук О. Ефективність економіко-математичного моделювання в оптимізації бізнес-процесів. *Економіка та суспільство*. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3134/3057> (дата звернення: 20.11.2024).
- 34.Солодовнік О. О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2300/2221>

(дата звернення: 04.10.2024).

- 35.Сподіна А. О., Тарасенко І. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2022. № 12. С. 24-30.
- 36.Фінансова звітність ТОВ «Телекарт-Прилад». URL: https://clarity-project.info/edr/13881657/finances?current_year=2023 (дата звернення: 25.10.2024).
- 37.Фінансовий менеджмент: навч. посіб. за заг. ред. Лапіної І. С., Одеса: Атлант, 2016. 313 с.
- 38.Чудновець С. О. Інвестування як один з варіантів фінансування підприємства. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами*: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених Київ: КНЕУ, 2024. С. 482-485.
- 39.Чудновець С. О. Проблеми формування капіталу та управління ним. *Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 18 жовтня 2024 р.). Одеса: ОНЕУ, 2024. С. 361-362.
- 40.Школьник І. О., Дзюба В. В. Оптимальна структура капіталу підприємства: теоретичне узагальнення. *Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, (Суми, 5-6 грудня 2022 р.). Суми: Сумський державний університет, 2022. С. 9-13.
- 41.Щербань О. Д., Насібова О. В., Сухоруков Р. В. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. *Економіка та держава*. 2017. №12. С. 82-88.
- 42.Як і навіщо залучати інвестора в бізнес. URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs/225477_yak--navshcho-zaluchati-nvestora-v-bznes (дата звернення: 15.11.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

Фінансова звітність за 2021

Дата звіту 10.03.2022
 Період 2021 рік, 12 міс
 Бухгалтер Селютін Роман Костянтинович
 КАТОТТГ UA51100270010196805
 Кількість працівників 487

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	3 118.00	2 441.00
первісна вартість	1001	3 681.00	4 241.00
накопичена амортизація	1002	563.00	1 800.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 648.00	
Основні засоби	1010	28 138.00	31 584.00
первісна вартість	1011	81 444.00	93 247.00
знос	1012	53 306.00	61 663.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	1 116.00	1 116.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	34 020.00	35 141.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	75 686.00	129 111.00
Виробничі запаси	1101	34 865.00	80 388.00
Незавершене виробництво	1102	39 710.00	40 415.00
Готова продукція	1103	0.00	8 308.00
Товари	1104	1 111.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	2 746.00	2 746.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10 486.00	32 192.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	142 407.00	27 727.00

з бюджетом	1135	14 567.00	54.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	25 595.00	10 190.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	133 793.00	50 030.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	133 793.00	50 030.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	4 008.00	4 819.00
Усього за розділом II	1195	409 288.00	256 869.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	443 308.00	292 010.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 000.00	2 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	708.00	
Додатковий капітал	1410	4 567.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	62 993.00	74 125.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	70 268.00	76 125.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	136.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних	1532	0.00	

виплат			
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	136.00	0.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 098.00	
товари, роботи, послуги	1615	27 355.00	52 019.00
розрахунками з бюджетом	1620	94.00	17.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	51.00	17.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	102.00	68.00
за одержаними авансами	1635	250 876.00	141 530.00
за розрахунками з учасниками	1640	27 735.00	17 040.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	65 644.00	5 211.00
Усього за розділом III	1695	372 904.00	215 885.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	443 308.00	292 010.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	495 825.00	438 715.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	445 440.00	331 059.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	50 385.00	107 656.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00

Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	1 173.00	1 237.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	25 750.00	27 463.00
Витрати на збут	2150	1 368.00	512.00
Інші операційні витрати	2180	19 647.00	25 761.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4 793.00	55 157.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	2 592.00	12 634.00
Інші доходи	2240		177.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	113.00	331.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		30.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	7 272.00	67 607.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 312.00	-8 601.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5 960.00	59 006.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 960.00	59 006.00

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

Фінансова звітність за 2022 рік

Дата звіту 23.02.2023
 Період 2022 рік, 12 міс
 Бухгалтер Бойко Вікторія Романівна
 КАТОТТГ UA51100270010196805
 Кількість працівників 454

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 441.00	1 539.00
первісна вартість	1001	4 241.00	4 241.00
накопичена амортизація	1002	1 800.00	2 702.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	31 584.00	25 103.00
первісна вартість	1011	93 247.00	95 504.00
знос	1012	61 663.00	70 401.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	1 116.00	5 086.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	35 141.00	31 728.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	129 111.00	120 156.00
Виробничі запаси	1101	80 388.00	82 767.00
Незавершене виробництво	1102	40 415.00	27 122.00
Готова продукція	1103	8 257.00	6 906.00
Товари	1104	0.00	3 361.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	2 746.00	2 746.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	32 192.00	42 470.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	27 727.00	218 701.00
з бюджетом	1135	54.00	68.00

у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10 190.00	11 532.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	50 030.00	40 861.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	50 030.00	40 861.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	4 819.00	8 227.00
Усього за розділом II	1195	256 869.00	444 761.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	292 010.00	476 489.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 000.00	2 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	74 125.00	40 979.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	76 125.00	42 979.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	654.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	

резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	0.00	654.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	52 019.00	10 566.00
розрахунками з бюджетом	1620	17.00	3 648.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	17.00	1 846.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	68.00	15.00
за одержаними авансами	1635	141 530.00	337 731.00
за розрахунками з учасниками	1640	17 040.00	56 875.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	5 211.00	24 021.00
Усього за розділом III	1695	215 885.00	432 856.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	292 010.00	476 489.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	618 713.00	495 825.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	530 481.00	445 440.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	88 232.00	50 385.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова	2111		0.00

сума			
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	4 430.00	1 173.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	36 474.00	25 750.00
Витрати на збут	2150	312.00	1 368.00
Інші операційні витрати	2180	20 773.00	19 647.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	35 103.00	4 793.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	3 625.00	2 592.00
Інші доходи	2240	20.00	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	22.00	113.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	38 726.00	7 272.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-6 972.00	-1 312.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	31 754.00	5 960.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	31 754.00	5 960.00

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

Фінансова звітність за 2023 рік

Дата звіту 23.02.2024
 Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер Бойко Вікторія Романівна
 КАТОТТГ UA51100270010196805
 Кількість працівників 498

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	1 539.00	3 455.00
первісна вартість	1001	4 241.00	6 420.00
накопичена амортизація	1002	2 702.00	2 965.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	3 625.00
Основні засоби	1010	25 103.00	46 885.00
первісна вартість	1011	95 504.00	129 111.00
знос	1012	70 401.00	82 226.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	5 086.00	5 086.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	31 728.00	59 051.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	120 156.00	250 116.00
Виробничі запаси	1101	82 767.00	222 239.00
Незавершене виробництво	1102	27 122.00	26 106.00
Готова продукція	1103	6 906.00	1 771.00
Товари	1104	3 361.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	2 746.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	42 470.00	85 867.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	218 701.00	420 762.00
з бюджетом	1135	68.00	71.00

у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11 532.00	11 278.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	40 861.00	286 880.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	40 861.00	286 880.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	8 227.00	11 949.00
Усього за розділом II	1195	444 761.00	1 066 923.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	476 489.00	1 125 974.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 000.00	2 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40 979.00	146 200.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	42 979.00	148 200.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	654.00	254.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	

резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	654.00	254.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	10 566.00	15 061.00
розрахунками з бюджетом	1620	3 648.00	8 637.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 846.00	8 053.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	15.00	10.00
за одержаними авансами	1635	337 731.00	918 313.00
за розрахунками з учасниками	1640	56 875.00	31 345.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	4 154.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	24 021.00	
Усього за розділом III	1695	432 856.00	977 520.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	476 489.00	1 125 974.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	998 982.00	618 713.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	810 122.00	530 481.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	188 860.00	88 232.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00

Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	512.00	4 430.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	42 116.00	36 474.00
Витрати на збут	2150	4 726.00	312.00
Інші операційні витрати	2180	23 988.00	20 773.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	118 542.00	35 103.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	12 777.00	3 625.00
Інші доходи	2240	5.00	20.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	2 963.00	22.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	128 361.00	38 726.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-23 140.00	-6 972.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	105 221.00	31 754.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	105 221.00	31 754.00